

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi verotuslain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi verotuslakia. Välittömän verotuksen oikaisumenettelyä kehitettäisiin siten, että verolautakunta muutettaisiin yksinomaan veronoikaisuvaatimuksia käsitteleväksi toimielimeksi. Verotuspäätökseen haettaisiin aina ensin muutosta oikaisuvaatimuksella verolautakunnalta. Verotoimisto ratkaisisi veronoikaisuvaatimukset, sillä osin kuin esitetty vaatimus hyväksytään. Oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä valitettaisiin lääninoikeuteen. Samalla oikaisumenettelyn kanssa rinnakkaisesta veromuistutusmenettelystä tutkijalautakunnassa voitaisiin luopua. Verotuksen toimittaminen siirtyisi kiltalta osin verotoimiston tehtäväksi.

Samalla kuntakohtaiset verolautakunnat ehdotetaan muutettaviksi veropiirikohtaisiksi. Lautakunnat voisivat toimia jaostoihin jakautuneina kuten nykyisinkin, jolloin myös kuntakohtaiset jaostot olisivat mahdollisia. Verolautakuntia koskeviin säännöksiin ehdotetaan lisäksi eräitä muita lautakuntien muodostamista ja järjestäytymistä koskevia muutoksia.

Verotuslakiin ehdotetaan lisättäväksi pysyvä säännös verotuksen julkisten tietojen massaluovutuksesta kunnan viranomaisten lakisäänteisten tehtävien hoitamista varten.

Veronkorotuksen laskemista koskevia säännöksiä ehdotetaan yksinkertaistettavaksi. Käyttöön otettaisiin markkamääräiset korotukset, jolloin veronkorotuksen laskemisesta prosentteina verosta tai veroäyrestä voitaisiin pääosin luopua. Samalla säännöksiä ehdotetaan eräiltä osin väljennettäväksi.

Lisäksi lakiin ehdotetaan tehtäväksi eräitä pääomaverouudistuksesta johtuvia tarkistuksia sekä eräitä teknisluonteisia menettelyä koskevia muutoksia.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994. Tietojen luovuttamista koskeva säännös on kuitenkin tarkoitettu tulemaan voimaan ensi tilassa, jolloin sitä voitaisiin soveltaa jo vuodelta 1992 toimitettavan verotuksen perusteella luovutettaviin tietoihin heti verotuksen päättymisen jälkeen.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Verotuksen oikaisu- ja muutoksenhakumenettelyn kehittäminen

1.1.1. Nykytila

Verotuslain (482/58) veronoikaisu- ja muutoksenhakujärjestelmä sisältää useita erilaisia oikaisu- tai muutoksenhakutapoja. Samoin toimivalta ensi vaiheessa voi olla joko verotoimistolla, verolautakunnalla tai suoraan lääninoikeudella. Verotoimisto oikaisee verotuslain 82 a §:n mukaan veron maksuunpanossa tapahtuneet virheet. Verolautakunta käsittelee 82 §:n

nojalla kaikki veronoikaisuasiat. Myös verotuksessa todetun selvän virheen korjaaminen edellyttää nykyisin asian käsittelemistä verolautakunnassa. Veronoikaisuasiassa annetusta päätöksestä on valitettava erikseen lääninoikeuteen. Verolautakunta on 82 §:n 3 momentin mukaan velvollinen käsittelemään myös säännönmukaista verotusta koskevat lääninoikeudelle tehty valitukset veronoikaisuina. Jos valituksessa tarkoitettua asian tutkiminen ei kuulu verolautakunnan toimivaltaan tai jos siinä esitetty vaatimus hylätään, verolautakunnan on siirrettävä asia tältä osin lääninoikeuden käsiteltäväksi. Muut kuin säännönmukaisista verotusta koskevat valitukset samoin kuin valtion- ja kunnanasiamiesten tekemät valituk-

set käsitellään suoraan lääninoikeudessa. Verotuslaissa on säädetty näiden oikaisu- ja muutoksenhakukeinojen lisäksi tutkijalautakuntamenettelystä. Säännönmukaiseen verotukseen voi hakea tutkijalautakunnalta muutosta veromuistutuksin 92 §:ssä säädettyssä lyhyessä määräajassa.

Verotuksen oikaisu- ja muutoksenhakujärjestelmää on pidetty verovelvollisten kannalta hajanaisena ja vaikeaselkoisena. Se sisältää rinnakkaisia verotuspäätösten oikaisukeinoja ja on siten epätarkoituksenmukainen niin verovelvollisten kuin verohallinnonkin kannalta. Verovelvollisen voi olla usein vaikea valita käytettävissä olevien keinojen välillä. Järjestelmää on yksinkertaistettu osittaisuudistuksilla. Niistä keskeiset ovat vuosina 1982 ja 1986 toteutetut muutokset (399/82 ja 74/87), joilla poistettiin perustevalitus ja säädettiin yleinen viiden vuoden valitusaika. Veronoikaisumahdollisuuksia laajennettiin samalla niin, että verotuksessa tapahtuneen virheen oikaiseminen tuli sen laadusta riippumatta veronoikaisumenettelyssä mahdolliseksi. Vuoden 1986 hallituksen esityksen (HE 158/86 vp) perusteluissa tuotiin esiin tavoite selkiinnyttää ja yksinkertaistaa muutoksenhakujärjestelmää siten, että tutkijalautakunta- ja veronoikaisumenettelyt voitaisiin ennen pitkää yhdistää.

Oikeusministeriön 24 päivänä tammikuuta 1990 asettaman verotuksen oikeussuojatoimikunnan (komiteamietintö 1992:7) keskeisenä tehtävänä oli selvittää mahdollisuudet yhdistää nykyinen veronoikaisu- ja tutkijalautakuntamenettely kehittämällä veronoikaisujärjestelmää. Toimikunta totesi mietinnössään, että muutoksenhakujärjestelmän kehittämistavoitteet on asetettava siten, että ne vastaavat nykyisiä oikeusturvakäsityksiä. Keskeistä on, että verotuksessa syntyvät virheet voidaan korjata mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja menettelyllisesti yksinkertaisella tavalla. Muutoksenhakujärjestelmän on siten oltava selkeä ja tehokas. Tämä koskee erityisesti niitä tapauksia, joissa on kysymys selvistä virheistä. Verotuksen oikeussuojatoimikunnan työtä jatkaneen verotuksen muutoksenhakujärjestelmän uudistamistyöryhmän (Oikeusministeriön lainvalmisteluosaston julkaisu 4/1993) mukaan tulokannavaraisissa tapauksissa olisi tärkeää, että asianosaiset saisivat riittävän tosiasiaselvityksen pohjalta annetun perustellun päätöksen ennen kuin asiasta valitetaan hallintotuomioistuimeen.

1.1.2. Ehdotetut muutokset

Veronoikaisumahdollisuuksien laajentaminen vuoden 1982 uudistuksessa on vähentänyt tutkijalautakunnalle tehtävän muistutuksen merkitystä. Sitä on vähentänyt oleellisesti myös viime vuosina käyttöön otettu verolippujen varhennettu lähettäminen, jolloin selvät virheet on voitu oikaista vapaamuotoisten korjauspyyntöjen perusteella jo ennen verotuksen päättymisajankohtaa. Vuoden 1991 veromuistutusten määrä oli noin puolet vuoden 1988 ja alle puolet tätä edeltäneiden vuosien muistutusten määrästä. Myös verolautakunta on toiminut veronoikaisuelimenä tehokkaasti ja nopeasti. Lääninoikeudelle tehtävien valitusten määrä on vähentynyt jopa kolmannekseen aikaisemmasta. Koska tarkoituksenmukaisia tehtäviä ei näytä jäävän kahdelle paikallistason lautakunnalle, menettelyä ehdotetaan yksinkertaistettavaksi ja selkiinnyttäväksi siten, että tulo- ja varallisuusverotuksessa otettaisiin käyttöön yhdenmukainen ensivaiheen oikaisumenettely. Tutkijalautakunnista ja veromuistutusmenettelystä luovuttaisiin. Verotukseen haettaisiin muutosta aina tekemällä oikaisuvaatimus verolautakunnalle. Menettely koskisi myös valtion- ja kunnanasiemiehiä ja muita 91 §:n 2 momentissa mainittuja muutoksenhakuun oikeutettuja viranomaisia. Verolautakunnan päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla lääninoikeuteen.

1.2. Verotusmenettelyn kehittäminen ja itseoikaisumenettelyn laajentaminen

1.2.1. Nykytila

Verolautakunta toimittaa verotuksen verotuslain 71 §:n nojalla. Sille kuuluvaa toimivaltaa on 72 a §:n säännöksellä siirretty verotoimistolle, joka useimmissa tapauksissa nykyisin toimittaa verotuksen. Verotoimisto voi ratkaista kaikki säännönmukaista verotusta koskevat tapaukset, joissa verotus perustuu ilmoitettuihin tietoihin. Se toimittaa verotuksen myös niissä tapauksissa, joissa veroilmoituksesta poikkeaminen ei ylitä 10 000 markkaa tai joissa poikkeaminen ei vaikuta veron määrään. Verotoimisto valmistelee ja tekee verotusesitykset myös niissä tapauksissa, joissa verotuksen toimittaminen on säädetty verolautakunnan tehtäväksi. Verolautakunnat eivät käytännössä

juurikaan muuta verotoimiston tekemiä verotusesityksiä.

Verolautakunnan ja verotoimiston välinen tehtäväjako tulee edellä 1.1. kohdassa olevan johdosta uuden tarkastelun kohteeksi. Se oli keskeisenä kehittämiskohteenä myös vuonna 1986 toteutetussa uudistuksessa, jolloin verotoimistoille annettiin päätösvalta selvissä ja rutiiniluontoisissa verotustapauksissa. Uudistus antoi lautakunnille aiempaa paremman mahdollisuuden perehtyä usein muuttuvaan verolainsäädäntöön ja kehittää asiantuntemustaan niissä asioissa. Tämä tarve on korostunut erityisesti sen jälkeen, kun verolautakunnan asema tuli keskeiseksi myös muutoksenhakumenettelyssä veronotkaisun laajentamista koskevan vuoden 1982 uudistuksen yhteydessä. Verotuksen oikeussuojatoimikunta ei tehnyt esitystä verolautakunnan ja verotoimiston välisen tehtäväjaon uudistamisesta. Toimikunta katsoi kuitenkin, että oikaisuasioita käsittelevälle lautakunnalle olisi eduksi, jos se voisi keskittyä nimenomaan oikaisuasioihin. Oikaisumenettelystä voitaisiin toimikunnan mukaan muodostaa nykyistä enemmän varsinaisen muutoksenhakumenettelyn kaltainen vaihe asian käsittelyssä. Tämä olisi tarpeen jo sen vuoksi, että verotuspäätöksissä olevat selvät virheet voidaan nykyisin korjata ennen verotuksen toimittamisen päättymistä. Oikaisumenettelyyn ohjautuu siten entistä enemmän tulkinnanvaraisia tapauksia. Verotuksen muutoksenhakujärjestelmän uudistamistyöryhmän mielestä verolautakuntien tulisi toimia yksinomaan oikaisueliminä. Tällöin ne eivät olisi sitoutuneet verotusta toimitettaessa omaksuttuun ratkaisuun tulkintakysymyksissä. Siten ne voisivat nykyistä helpommin muuttaa verotuspäätöstä myös silloin, kun kyse ei ole selvästä virheestä.

Lautakuntajärjestelmän avulla on pyritty turvaamaan kansanvaltaisuutta sekä eri veronmaksajaryhmien verotuskohtelun yhtenäisyyttä välittömässä verotuksessa. Verotuksen perusteista on nykyään säädetty huomattavasti yksityiskohtaisemmin kuin lautakuntajärjestelmän kehittämisen aikoihin. Muun muassa tietojen suorasiirtomenettely ja ilmoitusvelvollisuuden rajoittaminen ovat yksinkertaistaneet itse verotusmenettelyä. Harkintaverotuksesta luopuminen sekä pääomatulojen ja kiinteistöverotuksen muuttuminen vaikuttavat toisaalta siihen, että verolautakuntien merkitys säännönmukaisen verotuksen toimittajana vähenee edelleen. Pääomatulojen verotus poistaa vero-

tuskusymyksenä sen, miten tulo on jaettava eri veronsaajakuntien kesken.

1.2.2. Ehdotetut muutokset

Edellä esitetyistä syistä ja koska verolautakunnassa nykyisin käsiteltävät asiat voidaan muutoinkin hoitaa taloudellisemmin ja tehokkaammin virkamiestyönä, verotuksen toimittamista koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että verolautakunta toimisi yksinomaan oikaisuvaatimuksia käsittelevänä elimenä ja että verotoimisto toimittaisi verotuksen kaikilta osin. Tämän mukaisesti myös jälkiverotuksen toimittaminen, samoin kuin viranomaisaloitteisten veronotkaisujen toimittaminen siirtyisi verotoimiston tehtäväksi. Tutkijalautakunnan korvaava verolautakunta käsitelisi ensi asteena oikaisuvaatimukset ja antaisi asiassa perustellun päätöksensä. Keskeistä olisi edellytysten luominen sille, että lääninoikeuksiin ohjautuisivat lähinnä vain sellaiset verotuksen muutosvaatimukset, jotka kuuluvat luonteeltaan nimenomaan tuomioistuinmenettelyssä ratkaistavaksi.

Verotuslaissa ei ole säännöstä, joka oikeuttaisi verotoimiston oikaisemaan selvän virheen verovelvollisen vaatimuksesta. Sovellettavaksi saattaisi tulla hallintomenettelylain (598/82) asiavirheen korjaamista koskeva säännös. Asian tilan selkiinnyttämiseksi ja koska verotuslaki on menettelylakina pyritty säätämään kattavaksi ehdotetaan, että verotoimiston itse oikaisumenettelystä säädetäisiin verotuslaissa. Ehdotuksen mukaan verotoimisto voisi ratkaista verolautakunnalle osoitetun oikaisuvaatimuksen siltä osin kuin esitetty vaatimus hyväksytään. Muulta osin asia jäisi verolautakunnan ratkaistavaksi. Menettely koskisi vain verovelvollisten esittämiä vaatimuksia. Valtion- ja kunnanasiamiesten olisi esitettävä oikaisuvaatimuksensa aina verolautakunnalle. Käytännössä menettely turvaisi sen, että selvät virheet korjattaisiin verovelvollisen eduksi joustavasti ja nopeasti.

1.3. Verolautakunnan aseman kehittäminen

1.3.1. Nykytila

Verolautakuntien muodostamisesta ja kokoonpanosta säädetään verotuslain 5-19 §:ssä.

Verolautakunnat ovat nykyisin kuntakohtaisia. Ne voivat toimia jaostoihin jakautuneina. Verohallitus määrää verolautakunnan jäsenmäärän ja jaostojen lukumäärän. Verolautakunnassa on kuitenkin oltava puheenjohtaja, vähintään yksi varapuheenjohtaja ja vähintään kaksi jäsentä. Samoin jaostoissa on oltava vähintään neljä jäsentä. Veropiiriin verojohtaja toimii verolautakunnan puheenjohtajana. Kunnanvaltuusto valitsee muut verolautakunnan jäsenet kuin puheenjohtajan ja määrää, ketkä jäsenistä toimivat varapuheenjohtajina sekä verojohtajan estyneenä ollessa puheenjohtajana. Verolautakunnan jäsenet valitaan noudattaen, mitä kunnallislaissa (953/76) on säädetty kunnan luottamushenkilön valitsemisesta. Lisäksi valinnassa on pyrittävä siihen, että eri veronmaksajaryhmät tulevat, jos mahdollista, lautakunnassa edustetuiksi.

Veropiiriin voi kuulua yksi tai useampia kuntia. Päättöksentekoon samassa veropiirissä osallistuvat kunnittain eri lautakunnat. Niiden vahvistamat verotusperusteet voivat poiketa toisistaan samankin veropiiriin sisällä.

Verolautakuntien asema tulee oikaisu- ja muutoksenhakumenettelyn uudistamista ja verotuksen toimittamista koskevien edellä 1.1. ja 1.2. kohdissa olevien ehdotusten johdosta uuden tarkastelun kohteeksi. Verotuksen muutoksenhakujärjestelmän uudistamistyöryhmä katsoi, että verolautakunnan jäsenten ja sen puheenjohtajan ja tämän sijaisena toimivan asiantuntemuksen turvaaminen on ehdotetussa järjestelmässä tärkeää. Jäsenten asiantuntemus voitaisiin turvata muodostamalla verolautakunnat veropiirikohtaisiksi eli alueellisesti nykyistä laajemmiksi, muuttamalla ne toimenkuluvaltaan nykyistä enemmän verotuksen asiantuntijaelimiksi ja huolehtimalla siitä, että ne voivat paneutua riittävästi ratkaistaviksi tuleviin asioihin.

Verolautakuntia on nykyisin yli 400. Niiden toiminnasta aiheutuneet välittömät kustannukset olivat vuonna 1992 noin 11 miljoonaa markkaa. Kuntakohtaiset verolautakunnat eivät enää vastaa verotuksen toimittamisen tarpeita ja vain harvoissa poikkeustapauksissa paikallistuntemuksella on ratkaiseva merkitys verotuspäätöstä tehtäessä. Meneillään olevassa verohallinnon organisaatiouudistuksessa veropiireistä muodostetaan entistä suurempia. Verovelvollisten oikeussuojan kannalta on tärkeää, että verolautakunnan käsiteltäväksi tulevat asiat ratkaistaan riittävän nopeasti ja joustavasti

monikuntaisissakin veropiireissä. Nykyinen tilanne lähinnä hidastaa asioiden käsittelyä ja lisää tarpeettomasti hallinnon kustannuksia.

1.3.2. Ehdotetut muutokset

Verolautakunnan asiantuntemuksen sekä asioiden nopean ja yhdenmukaisen käsittelyn turvaamiseksi sekä hallinnollisen säästön aikaansaamiseksi ehdotetaan, että verolautakunnista muodostettaisiin veropiirikohtaisia. Verolautakunnassa olisi jokaisesta veropiiriin kuuluvasta kunnasta vähintään kaksi edustajaa. Verolautakunnan jäsenten lukumäärästä päättäisi verohallituksen sijasta lääninverovirasto. Jäsenten valinnassa noudatettaisiin soveltuvien osin, mitä kunnallislaissa on säädetty yhteisistä toimielimistä. Tällöin eri veronmaksajaryhmien edustus voitaisiin ottaa huomioon jo kunnan omassa ehdokasasettelussa. Verolautakunnat voisivat toimia nykyiseen tapaan jaostoihin jakautuneina. Verolautakunnan puheenjohtajana toimisi verojohtajan estyneenä ollessa lääninveroviraston määräämä muu verotoimiston virkamies. Muiden varapuheenjohtajien valinta samoin kuin päätösvalta jaostojen lukumäärästä ehdotetaan siirrettäväksi verohallitukselta verolautakunnalle. Se voisi päättää myös jaostojen välisestä tehtäväjaosta ja jäsenistä. Jaoston jäsenten vähimmäismäärä ehdotetaan muutettavaksi siten, että jaostossa olisi puheenjohtajan lisäksi vähintään kaksi jäsentä. Ehdotukset mahdollistaisivat jaostojen muodostamisen myös kuntakohtaisina. Ehdotuksen mukaan verolautakuntaan olisi perustettava kuntakohtainen jaosto, jos kunnanhallitus sitä asianomaisen kunnan osalta esittää. Kuntakohtaiseen asiamiesjärjestelmään ei ehdoteta muutoksia.

1.4. Veronkorotusta koskevat muutokset

Veronkorotus lasketaan valtionverotuksessa verolle. Kunnallisverotuksessa se määrätään veroäyreinä. Asiasta säädetään verotuslain 77 §:ssä. Verohallitus on lisäksi antanut soveltamisohjeita veronkorotuksesta vuosittaisissa yhtenäistämisohejeissaan.

Veronkorotuksen laskenta on nykyisin työläs ja kallis toimenpide, joka ei vastaa enää tarkeitustaan. Pääomaverouudistus monimutkaistaa osaltaan entisestäänkin veronkorotuksen

laskemista. Uuden tuloverolain mukaiset ylimääräinen korkovähennys ja alijäämähyvitys vähennetään verosta. Koska veronkorotus lasketaan valtionverotuksessa verosta ja kunnallisverotuksessa veroäyreinä, joudutaan ylimääräinen korkovähennys ja alijäämähyvitys laskemaan useaan kertaan. Tämä monimutkaistaa tietojärjestelmiä ja tekee ne vaikeaselkoisiksi ja alttiiksi virheille.

Veronkorotuksen laskennan yksinkertaistamiseksi ja saattamiseksi kustannuksiltaan mahdollisimman edulliseksi ehdotetaan, että veronkorotus määrätään kaavamaisesti markkamääräisenä siten, ettei se enää olisi riippuvainen tuloista tai varoista. Ehdotetut markkamäärät vastaavat nykyistä verotus- ja oikeuskäytäntöä. Tältä osin tilanne ei muuttuisi. Veronkorotuksina saatava tuotto olisi siten sama kuin nykyisin, mutta kustannukset alenisivat.

Tarpeettomien korotusten välttämiseksi säännöksiä ehdotetaan samalla väljennettäväksi siten, että vero toimistot voisivat myös jättää korotuksen määräämättä. Nykyisin vero toimistoilla ei ole tätä harkintavaltaa.

Veronkorotus olisi tarpeen määrätä myös sellaisissa tapauksissa, joissa verovelvollinen on esimerkiksi pakoilemalla välttänyt veronkorotuksen. Tämän vuoksi 77 §:ää ehdotetaan väljennettäväksi tämän mahdollistavalla muutoksella.

Veronkorotuksen määrääminen ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönnistä riippuu nykyisin verotuksen lopputuloksesta. Ehdotettu säännöksen rakenne mahdollistaa veron korotuksen määräämisen yhtäläisin perustein kaikissa samanlaisissa ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyöntitapauksissa.

1.5. Rajoitetusti verovelvollisen kunnallisveron suorittamista, verotuspaikkaa ja veroilmoituksen antamista koskevat muutokset sekä metsävero ilmoituksen antamisajan yhtenäistäminen

Pääomaverouudistuksen yhteydessä rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annettua lakia (627/78), eli niin sanottua lähdeverolakia muutettiin siten, että rajoitetusti verovelvolliset suorittavat kunnallisveroa käytännössä vain sivuperinnöstä tai lahjasta. Verotuslain asiaa koskevilla säännöksissä tätä muutosta ei ole otettu huomioon. Tämän vuoksi verotuslain 34, 62 ja 63 §:iä

ehdotetaan muutettavaksi lähdeverolakiin tehtyä muutosta (1544/92) vastaavasti. Ehdotuksen mukaan kunnallisvero suoritetaan valtiolle, tai jos tulo on saatu Ahvenanmaan maakunnasta, nykyiseen tapaan Ahvenanmaan asianomaiselle kunnalle. Vero ilmoitus annetaan sille vero toimistolle, jossa verotus toimitetaan. Menettelyä ehdotetaan kuitenkin hallinnollisista syistä hajautettavaksi siten, että verotuksen toimittaisi aina se vero toimisto, jonka alueella verovelvollinen on harjoittanut elinkeinotoimintaa kiinteästä toimipaikasta tai jossa kiinteä omaisuus sijaitsee. Tämä koskisi myös niitä tapauksia, joissa verovelvollisella on kiinteää omaisuutta useammassa kuin yhdessä kunnassa tai muuta veronalaista varallisuutta Suomessa.

Metsävero järjestelmän valinnasta johtuvaa vero ilmoituksen antoaikaa ehdotetaan yhtenäistettäväksi. Tämä on tarpeen, jotta vero ilmoituksen antamisaika olisi sama valitusta metsävero järjestelmästä riippumatta.

1.6. Julkisten tietojen luovuttaminen kunnille ja takaisinosoitusta koskevan säännöksen kumoaminen

Verotuslaissa ei ole säännöstä, joka oikeuttaisi verohallinnon luovuttamaan massaluovutuksena verotuksen julkisia tietoja kunnan viranomaisille niiden lakisääteisten tehtävien hoitamista varten. Tiedot on luovutettu henkilökisterilain (471/87) voimaantultua vuosittain tietosuojalautakunnan poikkeusluvalla. Asian tilan korjaamiseksi verotuslakiin ehdotetaan lisättäväksi tietojen luovuttamiseen oikeuttava uusi 80 a §.

Tällä ehdotuksella ei pyritä ratkaisemaan tietojen luovuttamista koskevaa asiaa kokonaisuudessaan. Muun muassa kulutusluottotoimikunta ja tietosuojavaltuutettu ovat osaltaan edellyttäneet, että verotuksen rekistereistä säädetään lailla.

Takaisinosoitusta koskevaa 84 §:n säännöstä on sovellettu jälkiverotuksen tai veron oikaisun yhteydessä. Sen nojalla on poistettu saman tulon kahdenkertainen verotus eri verovuosina. Takaisinosoituksen tarkoittamasta tilanteesta on sittemmin säädetty kattavasti 100 a §:n seuranaismuutosta koskevalla säännöksellä (556/92). Takaisinosoitus on monimutkainen, teknisesti hankala ja rinnakkainen 100 a §:n kanssa. Tämän vuoksi takaisinosoitusta koskeva säännös ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana.

2. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä virkatyönä verohallituksen tekemän ehdotuksen pohjalta. Verotuksen muutoksenhakuja oikaisujärjestelmää koskevia ehdotuksia on valmisteltu yhteistyössä oikeusministeriön kanssa ja valmistelussa on otettu huomioon verotuksen oikeussuojatoimikunnan ja verotuksen muutoksenhakujärjestelmän uudistamista selvittäneen työryhmän keskeiset kannanotot ja ehdotukset.

3. Esityksen taloudelliset ja organisatoriset vaikutukset

Verotuksen toimittaminen verotoimistoissa ja verolautakunnan muuttuminen veropiirikoh- taiseksi oikaisuelimeksi aiheuttaisi monikuntai- sissa veropiireissä oleellisen muutoksen nykyi- seen lautakuntajärjestelmään. Verolautakun-

nan jäsenten valinta tapahtuisi veropiiriin kuu- luvien kuntien yhteistyönä. Verolautakuntien lukumäärän väheneminen alentaisi lautakunta- menettelystä aiheutuvia vuosittaisia kustannuk- sia nykyisestä 11 miljoonasta markasta vähin- tään puoleen siitä. Yksin tutkijalautakunnista luopuminen aikaansaisi yli kahden miljoonan markan vuosittaisen säästön. Muutokset vä- hentäisivät verohallinnon työmäärää sekä il- meisesti myös verolautakunnan kokousten lu- kumääriä. Henkilötyöajan säästöt voitaisiin suunnata verolautakunnan ratkaistavaksi jäävi- en oikaisuvaatimusten käsittelyyn nykyistä seikkaperäisemmin. Veronkorotussäännöksen yksinkertaistaminen ja takaisinsoitussäännök- sen kumoaminen vähentäisivät tekniseen suun- nitteluun, verotustyöhön sekä veronkannon valvontaan kuluva aikaa ja alentaisivat siten kustannuksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

5 §. Pykälän numerointia ehdotetaan muutet- tavaksi. Asiallisesti ehdotus vastaa nykyistä 6 §:ää.

6 §. Nykyiset kuntakohtaiset verolautakun- nat ehdotetaan muutettaviksi veropiirikohtai- siksi. Alueellisesti nykyistä laajempina lauta- kuntiin olisi samalla mahdollista saada muu- toksenhakuasioiden käsittelyssä tarvittava asian- tuntemus. Lautakunnat voisivat kuitenkin toi- mia myös jaostoihin jakaantuneina kuten ny- kyisinkin. Samalla kuntakohtaiset jaostot olisivat mahdollisia. Asiasta säädetään tarkem- min 7 ja 17 §:ssä.

7 §. Pykälässä säädetään verolautakunnan kokoonpanosta. Lautakunnan vähimmäisjäsen- määrä on nykyisin neljä. Ehdotuksen mukaan lautakunnassa olisi jokaisesta veropiiriin kuu- luvasta kunnasta vähintään kaksi jäsentä. Li- säksi lautakunnassa olisi nykyiseen tapaan pu- heenjohtaja ja vähintään yksi varapuheenjo- htaja. Ehdotus turvaisi erikokoisten ja erityisesti pienten kuntien vähimmäisedustuksen piirikoh- taisessa lautakunnassa. Samalla se mahdollis- taisi jaostojen muodostamisen kuntakohtaisina.

Päätösvalta verolautakunnan jäsenten luku- määrästä ehdotetaan siirrettäväksi verohalli-

tukselta lääninverovirastolle. Pääsääntönä olisi, että lautakunnassa olisi jokaisesta veropiiriin kunnasta kaksi jäsentä. Tästä poikettaisiin lä- hinnä toiminnallisista syistä. Isommissa vero- piireissä verojohtaja neuvottelisi kuntien kans- sa näiden tekemien esitysten pohjalta. Ratkai- sut tehtäisiin käytännössä nykyiseen tapaan paikallistasolla, jolloin kuntien omilla esityksil- lä on keskeinen merkitys.

8 §. Verolautakunnan puheenjohtajana on nykyisin veropiirin verojohtaja. Ehdotetussa järjestelmässä on tärkeää turvata verolautakun- nan jäsenten ja erityisesti sen puheenjohtajan asiantuntemus. Niissä tapauksissa, joissa vero- piiriin kuuluu useita kuntia, verojohtajalla ei ole käytännön mahdollisuuksia osallistua kai- kiin kokouksiin. Lautakunnan puheenjohtajal- la on oltava riittävä asiantuntemus ja tarvitta- essa valmius asian esittelemiseen. Päätoimisten puheenjohtajien käyttö ei valtiontaloudellisista syistä ole mahdollista eikä erityisten kelpoi- suusvaatimusten asettaminen muille kuin vir- kamiespuheenjohtajille ole nykyoloissa lauta- kuntien lukumäärän vuoksi mahdollista.

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan tämän vuoksi muutettavaksi siten, että verojohtajan estyneenä olleessa puheenjohtajana toimisi lää- ninveroviraston määräämä muu virkamies.

Käytännössä kysymykseen voisivat tulla esimerkiksi aikaisemmin lakkautettujen veropiirien verojohtajat, jotka toimivat verohallinnossa.

Kunnanvaltuusto päättää nykyisin, ketkä lautakunnan jäsenistä toimivat varapuheenjohtajina ja kuka varapuheenjohtajista toimii 1 momentissa tarkoitetun puheenjohtajan estyneenä ollessa lautakunnan puheenjohtajana. Kunnanvaltuustolla ei käytännössä olisi mahdollisuuksia valita useamman kunnan edustajista koostuvan lautakunnan varapuheenjohtajaa. Tämän vuoksi toimivalta ehdotetaan siirrettäväksi verolautakunnalle, jolle lautakunnan sisäiset valinnat toiminnallisesti muutoinkin kuuluvat.

9 §. Pykälässä säädetään lautakunnan jäsenen valintamenettelystä. Verolautakuntien jäsenen valintaan sovelletaan kunnan luottamushenkilöiden tavanomaista valintamenettelyä. Myös lautakunnan jäsenen kelpoisuus määräytyy kunnallislain säännösten mukaan.

Jotta eri veronmaksajaryhmien edustus tulisi lautakunnassa riittävästi otetuksi huomioon ehdotetaan, että jäsenten valinnassa noudatetaan lisäksi soveltuvin osin, mitä kunnallislaisissa (953/76) on säädetty yhteisistä toimielimistä. Kunnat voivat sen mukaisesti sopia siitä, miten ne valitsevat osan jäsenistä sellaiseen yhden kunnan toimielimeen, jonka hoidettavaksi on sopimuksin annettu asianomaisten kuntien yhteisten asioiden hoito. Vastaavan menettelyn soveltaminen verolautakuntaan mahdollistaisi riittävän monipuolisen edustuksen ottamisen huomioon jo kunnan omassa ehdokasasettelussa. Samalla voitaisiin kielikysymykset ottaa tarvittavilta osin huomioon. Ehdotus liittyy 7 §:ään.

12 §. Verolautakunnan kokouspaikasta on säädetty pykälän 1 momentissa. Nykyisin kokoukset on pidettävä kunnan alueella tai erityisistä syistä läheisessä väestökeskuksessa. Lautakunnan muuttuessa veropiirikohtaiseksi kokoukset tulisivat pidettäväksi yleensä veropiirin alueella. Kokouspaikasta säättämiseen ei ole erityistä tarvetta. Tämän vuoksi pykälän 1 momentti ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Samalla 2 momenttiin sisältyvää viitasta verolautakuntaan ehdotetaan täsmennettäväksi 1 momentin kumoamisen johdosta.

17 §. Pykälän 1 momentin mukaan verolautakunnan jaostojen lukumäärästä päättää verohallitus. Päätösvalta ehdotetaan siirrettäväksi verolautakunnalle. Samalla ehdotetaan, että lautakunta voisi päättää jaostojen välisestä

tehtäväjaosta sekä jäsenistä. Lain 7 §:ään sisältyvä ehdotus mahdollistaa myös sen, että jaostot voivat toimia kuntakohtaisina. Ehdotuksen mukaan lautakunnassa on kuntakohtainen jaosto, jos kunnanhallitus sitä asianomaisten kunnan osalta esittää. Esitykset tehtäisiin käytännössä jäseniä koskevien esitysten yhteydessä lautakunnan toimikauden alussa, jolloin lautakunnat järjestäytyvät. Jaostot voisivat nykyiseen tapaan jakaantua myös asiaryhmittäin esimerkiksi palkansaaajia, maanviljelijöitä ja elinkeinoverovelvollisia käsitteleviin jaostoihin. Ehdotus mahdollistaisi toteutuessaan lautakunnille parhaiten paikallisia oloja vastaavat kokoonpanot ja työskentelytavat.

Jaoston jäsenten vähimmäismäärä ehdotetaan samalla muutettavaksi nykyisestä neljästä siten, että jaostossa olisi puheenjohtajana toimivan lisäksi vähintään kaksi jäsentä. Ehdotus selkiinnittäisi toteutuessaan päätöksentekoa äänestystilanteissa ja osaltaan tukisi mahdollisuutta kuntakohtaisten jaostojen muodostamiseen.

Pykälän 2 momentissa on säädetty jaoston puheenjohtajasta. Edellä 8 §:ssä ehdotetun mukaisesti myös jaoston puheenjohtajana olisi verojohtajan estyneenä ollessa lääninveroviraston määräämä muu verotoimiston virkamies. Jos näistä kumpikaan ei toimi jaoston puheenjohtajana verolautakunta määräisi nykyiseen tapaan puheenjohtajaksi jonkun varapuheenjohtajista. Lautakunta määräisi edelleen myös muut jaoston jäsenet.

23—26 §. Verotuksen muutoksenhakujärjestelmän uudistamista koskevien ehdotusten mukaisesti ehdotetaan siirryttäväksi järjestelmään, jossa veronokaisumenettelyn kanssa rinnakkaisesta veromuistutusmenettelystä tutkijalautakunnissa luovuttaisiin. Tällöin veronokaisuvaatimuksen tekeminen verolautakunnalle tulisi korvaamaan aikaisemmin tutkijalautakunnalle tehdyn veromuistutuksen. Verotuspäätöstä koskevassa muutoksenhaussa olisi aina ensimmäisenä vaiheena 92 §:ssä tarkoitettu oikaisuvaatimus verolautakunnalle. Tämän vuoksi tutkijalautakuntaa koskevat säännökset ehdotetaan päällekkäisinä kumottaviksi.

Ehdotukset liittyvät verolautakunnan ja verotoimistojen välisen tehtäväjaon uudistamiseen siten, että verolautakunnat muuttuisivat yksinomaan oikaisuvaatimuksia käsitteleviksi toimielimiksi ja verotus toimitettaisiin virka-

miestyönä. Asiaa koskevat ehdotukset sisältyvät lain 71 ja 72 §:ään.

34 §. Pykälässä säädetään siitä, mille verotoimistolle veroilmoitus on annettava. Suomessa yleisesti verovelvolliset antavat veroilmoituksensa kotikuntansa verotoimistolle, joka toimittaa sekä valtion- että kunnallisverotuksen. Rajoitetusti verovelvollisten on annettava veroilmoituksensa sen veropiiriin verotoimistolle, joka 63 §:n 1 momentin 2-4 kohdan mukaan toimittaa verotuksen. Pääomaverouudistuksen yhteydessä rajoitetusti verovelvollisten velvollisuus suorittaa kunnallisveroa supistui olennaisesti. Nämä verovelvolliset suorittavat nykyisin käytännössä kunnallisveron lähinnä vain niin sanotusta sivuperinnöstä ja sivulahjasta. Tämän vuoksi 34 §:n 5 momenttia ehdotetaan jäljempänä 63 §:ään ehdotetun mukaisesti muutettavaksi siten, että rajoitetusti verovelvolliset antaisivat veroilmoituksensa sille verotoimistolle, joka kussakin tapauksessa toimittaa verotuksen.

39 §. Pykälässä säädetään veroilmoituksen antamisajasta. Veroilmoitus on kultakin verovuodelta annettava viimeistään seuraavan vuoden tammikuun 31 päivänä. Ammatin- ja maatalouden harjoittaja saa kuitenkin antaa veroilmoituksensa viimeistään maaliskuun 1 päivänä. Sama koskee verovelvollista, jota maatilatalouden tuloverolain mukaan verotetaan metsätalouden puhtaasta tulosta. Metsätaloudesta saadun tulon verotusta uudistettiin pääomaverouudistuksen yhteydessä. Metsän pinta-alaperusteisesta verotuksesta siirrytään puun myyntitulojen verotukseen. Tällaista metsätalouden pääomatuloa saavan olisi annettava veroilmoituksena tammikuun aikana. Metsänomistajana olevalla luonnollisella henkilöllä, kuolinpesällä ja näiden muodostamalla verotusyhtymällä on kuitenkin oikeus valita, siirtykö asianomainen todellisen puun myyntitulon verotukseen jo vuonna 1993 vai vasta 13 vuoden pituisen siirtymäkauden jälkeen. Valinta on tehtävä ennen vuodelta 1993 toimitettavan verotuksen päättymistä. Käytännössä metsänomistaja tekee valintansa vuoden 1993 tuloja koskevan veroilmoituksensa yhteydessä. Metsätaloutta harjoittavien verovelvollisten esitetyt veroilmoituslomakkeet on mahdollista postittaa vasta tammi-helmikuun vaihteessa. Jotta veroilmoituksen antamisaika olisi maataloutta harjoittaville metsänomistajille sama siitä riippumatta, kumman metsäverojärjestelmän verovelvollinen valitsee, ehdotetaan uudessa 5

momentissa säädettäväksi, että valtiovarainministeriö voi erityisestä syystä pidentää veroilmoituksen antamisaikaa.

Muutos lisäisi hallinnollista joustoa ja parantaisi verovelvollisen oikeusturvaa antaessaan hänelle enemmän aikaa veroilmoituksensa tekemiseen.

40 §. Pykälässä säädetään velvollisuudesta antaa veroilmoitusta täydentäviä tietoja. Koska lääninverolautakuntaa koskevat säännökset on kumottu 30 päivänä joulukuuta 1992 annetulla lailla (1548/92), viittaukset lääninverolautakunnan tai sen jaoston puheenjohtajaan ehdotetaan tarpeettomina poistettaviksi.

43 §. Pykälän 1 momentissa säädetään kirjanpitovelvollisen velvollisuudesta esittää verotarkastusta varten liike- ja tilikirjansa ja niihin liittyvä aineisto. Pykälän 2 momentissa säädetään muun muassa verovelvollisen velvollisuudesta antaa verotarkastuksessa tarkastajan käyttöön apuneuvoja.

Jotta verotarkastusten yhteydessä voitaisiin käsitellä myös konekielistä aineistoa atk:n avulla, pykälää ehdotetaan täydennettäväksi maininnalla konekielisen aineiston esittämismenettelyvelvollisuudesta ja verotarkastajan oikeudesta käyttää tarkastettavaa atk- tai muuta teknistä laitteistoa verotarkastuksissa. Ehdotettu atk-tarkastukset mahdollistava muutos vastaa sisälöltään ennakkoperintälakiin pääomaverouudistuksen yhteydessä tehtyä muutosta.

45 ja 46 §. Puheena olevissa pykälissä säädetään eräiden viranomaisten, henkilöiden ja yhteisöjen velvollisuudesta antaa veroviranomaisille verovelvollista koskevia tietoja. Veroviranomaisille säännöllisesti toimitettavista tiedoista säädetään 45 §:ssä. Pykälän 1 momentin 9 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa sairausvakuutustoimiston ja työpaikkakassan on toimitettava puolivuositain veroviranomaisille tiedot niistä lääkäreiden, laboratorien ja röntgenlaitosten perimistä palkkioista, joista sairausvakuutustoimistolle tai työpaikkakassalle on esitetty kuitit.

Tiedoilla on ollut käyttöä lähinnä tarkastusten yhteydessä, jolloin on voitu suorituskohtaisesti tarkastaa lääkärin kirjanpidon luotettavuus. Järjestelmä on tuotoiltaan vähäinen ja kansaneläkelaitokselle kustannuksiltaan kallis.

Tiedot voidaan kerätä ja siirtää verohallinnon käyttöön nykyistä taloudellisemmin atk-tietojärjestelmien avulla. Verohallinnolle riittäisi, että palkkiotiedot toimitettaisiin sen käyttöön vain verohallinnon tarvitsemilta osin niitä

pyydettyä. Lainkohta ehdotetaan tämän mukaisesti kumottavaksi 45 §:stä ja lisättäväksi 46 §:ään, jossa säädetään veroviranomaiselle sen kehotuksesta annettavista tiedoista.

62 §. Pykälässä säädetään siitä, mille kunnalle rajoitetusti verovelvollinen suorittaa kunnallisveron. Tämän lainkohdan nojalla veroa suoritetaan käytännössä lähinnä vain niin sanotusta sivuperinnöstä tai sivulahjasta, joka on tuloverolain (1535/92) 86 §:n mukaan verotuksessa veronalaista tuloa. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi tämän mukaiseksi, jolloin kunnallisvero suoritetaan aina valtiolle. Asiasta on tarkemmin säädetty 63 §:ssä.

Kunnallisvero suoritettaisiin kuitenkin voimassa olevan Ahvenanmaata koskevan lainsäädännön mukaisesti edelleen Ahvenanmaan asianomaiselle kunnalle silloin, kun rajoitetusti verovelvollisen verotus toimitettaisiin Ahvenanmaan verotoimistossa.

63 ja 63 a §. Lain 63 §:ssä säädetään verotuspaikasta eli siitä, mikä verolautakunta tai verotoimisto toimittaa verotuksen, ja 63 a §:ssä siitä, mikä verolautakunta tai verotoimisto vahvistaa yhtymän tulon sekä tappion jakopuoleen. Lainkohtiin ehdotetaan tehtäväksi ne muutokset, jotka aiheutuvat verotoimiston ja verolautakunnan välisen toimivallan uudistamisesta niin, että verotuksen toimittaisi aina verotoimisto. Asiasta säädettäisiin ehdotetuissa 71 ja 72 a §:ssä.

Nykyisin verotuksen toimittaa 63 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan verovelvollisen kotikunnan verotoimisto tai verolautakunta. Tämä pääsääntö tarkoittaa lain 1 §:n mukaisesti verovelvolliselle määrättävää valtion- ja kunnallisveroa, yhteisön tuloveroa sekä vakuutetun kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksua. Vastaavia veroja koskevat viittaukset 63 §:n 1 momentin 1 kohdassa ovat tarpeettomia, joten ne ehdotetaan poistettaviksi tästä lainkohdasta.

Pykälän teknistä rakennetta ehdotetaan samalla selkeytettäväksi siten, että yleisesti verovelvollisen ja rajoitetusti verovelvollisen verotuspaikasta säädettäisiin eri momenteissa. Pykälän 1 momenttiin otettaisiin säännökset yleisesti verovelvollisen verotuspaikasta ja 2 momenttiin säännökset rajoitetusti verovelvollisen verotuspaikasta.

Uuteen 2 momenttiin ehdotetut tarkistukset johtuvat siitä, että rajoitetusti verovelvollisen velvollisuus suorittaa kunnallisveroa on pääomaverouudistuksen johdosta supistunut. Sellaisia rajoitetusti verovelvollisia, joiden verotus

toimitetaan verotuslain mukaan, on Suomessa noin 30 000. Näistä yli 2 000 on sellaisia, joilla on tuloa tai varallisuutta useammassa kuin yhdessä kunnassa. Verotuksen toimittamisen keskittäminen yhteen verotoimistoon, esimerkiksi Helsingin verovirastoon, ei verovelvollisten suuren lukumäärän vuoksi ole perusteltua. Tämän vuoksi ehdotetaan, että verotuksen toimittaisi 2 momentin 1 kohdan mukaan se verotoimisto, jonka alueella verovelvollinen on harjoittanut toimintaansa tai jossa asianomainen kiintä omaisuus sijaitsee. Muissa tapauksissa verotuksen toimittaisi Helsingin verovirasto tai Ahvenanmaan verotoimisto. Tämä koski lähinnä niin sanottuja sivuperintöjä ja sivulahjoja.

71 §. Verolautakunnan ja verotoimiston välistä tehtäväjakoa ehdotetaan muutettavaksi siten, että verotus toimitettaisiin kaikilta osin verotoimistossa. Tämän mukaisesti myös jälkiverotuksen toimittaminen siirtyisi verotoimiston tehtäväksi.

Viittaus verotusaineiston valmisteleeseen verotoimistossa ennen asian käsittelyä verolautakunnassa ehdotetaan edellä ehdotetun johdosta poistettavaksi pykälän 1 momentista tarpeettomana.

Veroviranomaisen viran puolesta havaitsemat 82 ja 82 a §:ssä tarkoitetut virheet ovat pääsääntöisesti olleet luonteeltaan kiistattomia ja veroviranomaisen olisi pitänyt jo verotusta toimittaessaan ottaa ne huomioon. Näissä tapauksissa oikaisun tekee nykyisin verolautakunta siltä osin kuin kysymyksessä ei ole ollut maksuunpanon oikaisu. Näiden viran puolesta havaittujen virheiden oikaisemiseen ei yleensä liity harkintavaltaa. Nämä virheet olisi tarkoituksenmukaisinta oikaista verotoimistoissa välittömästi virheiden tultua havaituksi. Verotuslain 71 §:ää ehdotetaan täsmennettäväksi tätä koskevalla säännöksellä.

Ehdotetut muutokset liittyvät verolautakuntien muuttamiseen yksinomaan oikaisuvaatimuksia käsitteleviksi toimielimiksi.

72 a §. Pykälässä säädetään verolautakunnan ja verotoimiston välisestä tehtäväjaosta verotuksen toimittamisessa. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että verolautakunta toimisi yksinomaan oikaisuvaatimuksia käsittelevänä elimenä. Se toimisi aina muutoksenhaun ensimmäisenä vaiheena. Uudistettavan oikeussuojajärjestelmän keskeisenä tavoitteena on, että virheeliset päätökset voitaisiin korjata mahdollisimman aikaisessa menettelyn vaiheessa. Verovel-

vollisen oikeusturvan mukaista olisi myös, että verotuksessa tapahtuneet selvät virheet voitaisiin oikaista mahdollisimman nopeasti ja joustavasti. Tämän vuoksi 2 momentissa ehdotetaan, että verotoimisto voisi ratkaista verotuslain 91 §:n 1 momentissa tarkoitetun henkilön tekemän oikaisuvaatimuksen siltä osin kuin esitetty vaatimus hyväksytään kokonaan.

Ehdotetut muutokset luovat samalla keskeisen edellytyksen sille, että asianomaiset esittäisivät päätöksen korjaamiseksi tarvittavan riittävän selvityksen oikaisuvaatimusvaiheessa eivätkä vasta tuomioistuinmenettelyssä.

77 §. Lain 77 §:ssä säädetään veronkorotuksesta. Veronkorotus olisi ehdotuksen mukaan enintään 1 000 markkaa, jos kysymyksessä on veroilmoituksessa tai muussa tiedossa oleva vähäinen virhe tai puutteellisuus. Jos on kysymys olennaisesta laiminlyönnistä tai vaillinaisuudesta, veronkorotuksen määräksi ehdotetaan enintään 5 000 markkaa. Verovelvollisen tietten tai törkeästä huolimattomuudesta johtuvasta väärästä veroilmoituksesta ehdotetaan lisätyn tulon osalta määrättäväksi veronkorotusta 5-30 prosenttia lisäystä tulosta ja varallisuuden osalta 0,5-1,0 prosenttia varoista. Tällöin korotuksen vähimmäismääräksi ehdotetaan kuitenkin vähintään aina 5 000 markkaa. Toisin kuin nykyisin verotoimisto voisi jättää veronkorotuksen tarvittaessa määräämättä. Tämä harkintavalta on tarpeen, jotta voitaisiin välttyä tarpeettomien korotusten määräämiseltä. Tahallisissa tapauksissa edellytyksenä on kuitenkin, että määräämättä jättämiselle on erityisiä syitä. Tällaisena voitaisiin pitää esimerkiksi yhteiskunnasta pysyvästi syrjäytyneen, tulottomaksi tiedetyn ilmoitusvelvollisuuden laiminlyömistä.

Pääomaverotuksen toteuduttua verovelvolliselle on edullista saada tulonsa verotuksi pääomatuloina. Erityisesti niissä tilanteissa, joissa verovelvollinen tietten tai törkeästä huolimattomuudesta ilmoittaa tulon vääränä tulolajina, veronkorotus on syytä määrätä mahdollisimman ankarana. Näin meneteltäisiin erityisesti niissä tilanteissa, joissa erityisiin toimenpiteisiin on ryhdytty ansiotulosta suoritettavan veron välttämiseksi. Tämän vuoksi myös näissä tapauksissa veronkorotuksen suuruudeksi ehdotetaan aina vähintään 5 000 markkaa.

Veronkorotusta ei nykyisin määrätä, jos verovelvolliselle ei määrätä veroa. Verovelvollisuuden toteamiseksi verovelvolliselta joudutaan yleensä aina vaatimaan veroilmoitus, ellei hä-

nen ilmoittamisvelvollisuuttaan ole rajoitettu. Jos selvitystyön tuloksena todetaan, ettei veroa määrättäisi, ei verohallinto ole voinut määrätä seuraamuksia tällaiselle verovelvolliselle. Sillä, että verovelvollinen ei esimerkiksi anna veroilmoitusta, voi olla merkitystä paitsi verovelvollisen omaan verotukseen myös toisen verovelvollisen verotukseen. Menettelystä aiheutuu verohallinnolle työtä ja kustannuksia. Tämän vuoksi ehdotetaan, että veronkorotus olisi mahdollista määrätä tällaisissa tapauksissa myös silloin, kun verovelvolliselle ei määrätä veroa.

Veronkorotuksen määrääminen 77 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa on nykyisin edellyttänyt, ettei verovelvollinen ole noudattanut todistettavasti saamaansa kehoitusta. Verovelvollinen on siten voinut välttää veronkorotuksen pakoilemalla, esimerkiksi jättämällä lunastamatta verotoimiston lähettämän kirjatun kirjeen. Tämän vuoksi 77 §:ään ehdotetaan lisättäväksi säännös, joka mahdollistaisi veronkorotuksen määräämisen myös näissä tapauksissa.

77 a §. Jotta verosta tehtävät vähennykset ja alijäämähyvityksen vähentäminen eivät pienentäisi määrättyä veronkorotusta, veronkorotus ehdotetaan määrättäväksi vasta niiden vähentämisen jälkeen.

Veronkorotus ehdotetaan nykyiseen tapaan tilitettäväksi veronsaajille veronkantolaissa määrättyjen jako-osuuksien mukaisesti. Seurakunnille ei nykyisin tilitetä veronkorotusta. Koska niiden osuuden poistaminen olisi teknisesti hankalaa, myös seurakunnille ehdotetaan vastaisuudessa tilitettäväksi niiden jako-osuutta vastaava osuus. Jos veronkorotus määrätään verovelvolliselle, jolle ei määrätä muuta veroa, veronkorotus ehdotetaan tilitettäväksi valtiolle.

Nykyisen 77 a §:n säännökset siirtyisivät samalla uudeksi 77 b §:ksi.

80 a §. Verotuslakiin on tarpeen saada pysyvä säännös verotuksen julkisten tietojen massaluovuttamisesta kunnan viranomaisten lakisääteisten tehtävien hoitamista varten. Kunnat ovat saaneet perinteisesti veroluettelon tiedot käyttöönsä. Henkilörekisterilain voimaantultua asia on kuitenkin vuosittain edellyttänyt tietosuojaalautakunnan poikkeusluvan. Puheena oleva menettely on ollut väliaikaisratkaisu ja edellyttää, että asiasta saadaan mahdollisimman pian säädetyksi lailla. Tämän vuoksi verotuslakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi tätä koskeva 80 a §.

82 §. Pykälässä säädetään sekä verovelvollisen hyväksi että hänen vahingokseen tehtävästä veronokaisusta. Samassa pykälässä säädetään, että veronokaisu pannaan vireille verovelvollisen tai muun 91 §:n 1 momentin mukaan muutoksenhakuun oikeutetun kirjallisesta vaatimuksesta tai viranomaisen aloitteesta. Lisäksi pykälässä säädetään verovelvollisen tekemän valituksen käsittelemisestä ensin veronokaisumenettelyssä.

Veronokaisua koskevia säännöksiä ehdotetaan selkeytettäväksi niin, että 82 §:ssä säädettäisiin vain verovelvollisen vahingoksi tehtävästä veronokaisusta. Oikaisu voitaisiin 1 momentin mukaan tehdä yleensä samanlaisilla edellytyksillä kuin nykyisinkin. Verotusta voitaisiin oikaista siitä huolimatta, että asia on ratkaistu 92 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annetulla päätöksellä. Tällaisessa tapauksessa veronokaisu verovelvollisen vahingoksi tulisi kyseeseen lähinnä siinä tapauksessa, että oikaisuvaatimukseen annetussa päätöksessä on laskuvirhe tai siihen verrattava erehdys. Verotusta ei voitaisi oikaista verovelvollisen vahingoksi, jos asia on ratkaistu valitukseen annetulla päätöksellä.

Nykyisin veronokaisu verovelvollisen vahingoksi voidaan tehdä säännönmukaisen verotuksen toimittamisvuotta seuraavien kahden vuoden kuluessa. Kahden vuoden määräaika laskettaisiin 2 momentin mukaan verotusvuoden päättymisestä. Tältä osin esitys eroaisi sananmuodoltaan, mutta ei sisällöltään nykyisestä säännöksestä. Verotusvuodella tarkoitettaisiin tällöin verotuslain 2 §:n 2 momentissa määriteltyä verotusvuotta eli verovuotta seuraavaa kalenterivuotta.

82 a §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi viranomaisaloitteisesta veronokaisusta verovelvollisen hyväksi. Virheellistä verotuspäätöstä voitaisiin 1 momentin mukaan oikaista virheen laadusta riippumatta. Jos verovelvollinen kirjallisesti pyytää verotuspäätöksen oikaisemista, ei kysymyksessä olisi 82 a §:ssä tarkoitettu viranomaisaloitteinen veronokaisu, vaan veronokaisuvaatimus, josta säädettäisiin 92 §:ssä. Verotusta voitaisiin kuitenkin oikaista viran puolesta 82 a §:n mukaisesti, jos verovelvollinen on pyytänyt verotuksen oikaisemista suullisesti, mutta ei ole tehnyt kirjallista oikaisuvaatimusta.

Viranomaisaloitteinen veronokaisu verovelvollisen hyväksi voitaisiin 2 momentin mukaan tehdä nykyiseen tapaan viiden vuoden kuluessa

verotusvuoden päättymisestä. Puheena oleva määräaika vastaisi verovelvollisen oikaisuvaatimukselle 92 §:ssä säädettyä määräaikaa.

Verotusta voitaisiin oikaista viran puolesta siinäkin tapauksessa, että asia on aikaisemmin ratkaistu jälkiverotuksen yhteydessä tai oikaisuvaatimukseen annetulla päätöksellä, mikäli oikaisu tehtäisiin verotusvuoden päättymisestä lasketun viiden vuoden määräajan kuluessa. Viranomaisaloitteisen veronokaisun tekisi verotoimisto.

82 b §. Nykyisen maksuunpanon oikaisua koskevan 82 a §:n säännökset ehdotetaan siirrettäväksi uudeksi 82 b §:ksi. Maksuunpanon oikaisu voitaisiin tehdä verovelvollisen vaatimuksesta 92 §:ssä ehdotetulla tavalla tai viranomaisen aloitteesta, jolloin oikaisun tekisi nykyiseen tapaan verotoimisto.

84 §. Takaisinsoitusta koskeva säännös on monimutkainen, teknisesti varsin hankala ja rinnakkainen 100 a §:n kanssa. Tämän vuoksi se ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana.

92 §. Verotuslaissa tarkoitettun veron määrittäminen ja maksuunpanoa koskevan muutoksenhaun ensimmäisenä vaiheena olisi aina kirjallinen 1 momentissa tarkoitettu oikaisuvaatimus verolautakunnalle. Tämä koskisi sekä verovelvollisen että veronsaajan muutoksenhakua. Menettelyn tavoitteena olisi, että virheelliset päätökset voitaisiin korjata mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja että asiasta saataisiin aina perusteltu verolautakunnan päätös ennen kuin asiasta voidaan valittaa lääninoikeuteen. Oikaisuvaatimusta käsiteltäessä hankittaisiin myös asian ratkaisemisessa mahdollisesti tarvittavat lisäselvitykset. Uudistus vähentäisi lääninoikeuteen tehtäviä valituksia ja nopeuttaisi valitusten käsittelyä lääninoikeudessa.

Oikaisuvaatimuksen käsitteleminen verolautakunnassa olisi hallintomenettelylaissa (598/82) tarkoitettua hallintomenettelyä, joten menettelyssä noudatettaisiin esimerkiksi asianosaisen kuulemista ja päätöksen perustelemista koskevia hallintomenettelylain säännöksiä. Niissä tapauksissa, joissa oikaisuvaatimus koskisi verotoimiston tekemää päätöstä, kysymys ei olisi viranomaisen itseoikaisusta. Oikaisuvaatimusmenettely olisi luonteeltaan lähinnä hallinnon sisäinen muutoksenhakuvaihe, sillä se olisi edellytyksenä sille, että asiasta voidaan valittaa lääninoikeuteen.

Oikaisuvaatimus käsiteltäisiin 2 momentin mukaan siinä verolautakunnassa, jonka vero-

piirissä oikaisuvaatimuksen kohteena oleva verotus on toimitettu.

92 a §. Verovelvollisen olisi 1 momentin mukaan tehtävä oikaisuvaatimus viimeistään viiden vuoden kuluessa verotusvuoden päättymisestä. Määräaika vastaisi nykyistä verovelvollisen viiden vuoden valitusaikaa.

Veronsaajan olisi tehtävä oikaisuvaatimus viimeistään kuuden kuukauden kuluessa verotusvuoden päättymisestä. Määräaika vastaisi nykyistä veronsaajan valitusaikaa lääninoikeuteen.

Muita tilanteita kuin säännönmukaista verotusta varten ehdotetaan 2 momentissa säädettäväksi viiden vuoden määräajan lisäksi erityinen 60 päivän määräaika päätöksen tiedoksisaannista. Tämä määräaika vastaisi nykyistä veronoinkaisun tekemiselle säädettyä erityistä määräaika.

Oikaisuvaatimuksen käsittelylle ei enää säädettäisi määräaika. Oikaisuvaatimuksen käsittelyyn kuuluva aika riippuu muun muassa asian laadusta ja siitä, kuin laajoja lisäselvityksiä asiassa on hankittava. Oikaisuvaatimukset on kuitenkin tarkoitettu käsiteltäväksi jo järjestelmän tavoitteidenkin kannalta mahdollisimman nopeasti verolautakunnassa.

93 §. Pykälän 1 momentissa säädetään toimivaltaisesta lääninoikeudesta. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi oikaisuvaatimusmenettelystä aiheutuvat muutokset. Muilta osin pykälä vastaisi nykyistä 93 §:ää.

93 a §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi oikaisuvaatimusmenettelyn uudistamisesta aiheutuvat muutokset. Muilta osin pykälä vastaisi nykyistä 93 a §:ää.

93 c §. Verotuslain mukaisesta verotuspäätöksestä ei voisi valittaa lääninoikeuteen, ellei asiassa olisi ensin haettu muutosta verolautakunnalta oikaisuvaatimuksella. Siinä tapauksessa, että verovelvollinen olisi hakenut verotuspäätökseen muutosta valittamalla suoraan lääninoikeuteen, valitus siirrettäisiin verolautakunnalle 92 §:ssä tarkoitettuna oikaisuvaatimuksena käsiteltäväksi. Menettely ei koskisi veronsaajan tekemää valitusta.

Verovelvollisen tekemä valitus voitaisiin tämän pykälän perusteella siirtää verolautakunnan käsiteltäväksi riippumatta siitä, onko valitus toimitettu verotoimistoon vai lääninoikeuteen. Oikaisuvaatimuksen katsottaisiin tällaisessa tapauksessa tulleen vireille silloin, kun

valitus on saapunut verotoimistoon tai lääninoikeuteen. Asian siirtämisestä ei olisi tarpeen tehdä erillistä päätöstä.

96 e §. Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi tutkijalautakunnan veromuistutusmenettelyyn liittyvät säännökset, ja siihen lisättäisiin säännökset uuden oikaisuvaatimusmenettelyn aiheuttamista muutoksista.

97 ja 100 §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi oikaisuvaatimusmenettelyn uudistamisesta aiheutuvat muutokset.

102 §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana.

113 §. Pykälän 3 ja 5 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tutkijalautakuntia koskevien säännösten kumoamisesta ja uudesta oikaisuvaatimusmenettelystä aiheutuvat muutokset.

2. Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994. Tietojen luovuttamista koskeva 80 a § on kuitenkin tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä marraskuuta 1993, jolloin vuodelta 1992 toimitettava verotus valmistuu. Säännöstä voitaisiin siten soveltaa jo vuodelta 1992 toimitettavaa verotusta koskeviin julkisiin tietoihin, eikä poikkeuslupaa enää tarvittaisi.

Pääomaverouudistuksen johdosta siirtymäsäännöksessä on tarpeen säätää, että lain 62, 63, 77 ja 77 a §:ää sovelletaan ensimmäisen kerran vasta vuodelta 1993 toimitettavassa verotuksessa.

Siirtymäsäännöksen 2 momentissa säädetään menettelystä niissä tilanteissa, joissa on kysymys ennen lain voimaantuloa vireille tulleista valituksista, veronoinkaisuista ja maksuunpanon oikaisuista.

Tarkoituksena on, että lain voimaantullessa vielä ratkaisematta olevat, vuodelta 1992 toimitettavasta verotuksesta tehdyt veromuistutukset voitaisiin käsitellä tutkijalautakunnassa. Samoin on tarkoituksena, että lain voimaantullessa verolautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi palautetut asiat voidaan käsitellä verolautakunnassa.

Laissa säädetyistä menettelyistä poiketen uudet verolautakunnat voitaisiin vuonna 1994 valita vielä huhtikuun alkuun mennessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

verotuslain muuttamisesta

kumotaan 12 päivänä joulukuuta 1958 annetun verotuslain (482/58) 12 §:n 1 momentti, 23—26 §, 45 §:n 1 momentin 9 kohta, 84 § ja 102 §,

sellaisina kuin niistä ovat 23 § osittain muutettuna 30 päivänä tammikuuta 1987 ja 5 päivänä joulukuuta 1969 annetuilla laeilla (74/87 ja 740/69), 24 § 23 päivänä kesäkuuta 1977 annetussa laissa (511/77), 26 § osittain muutettuna 1 päivänä helmikuuta 1991 annetulla lailla (189/91), 45 §:n 1 momentin 9 kohta 7 päivänä toukokuuta 1965 annetussa laissa (260/65), 84 § muutettuna 4 päivänä heinäkuuta 1963 ja 21 päivänä joulukuuta 1979 annetuilla laeilla (374/63 ja 980/79) sekä mainitulla 30 päivänä tammikuuta 1987 annetulla lailla sekä 102 § 31 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa (1023/74),

muutetaan 5—7 §, 8 §:n 1 ja 3 momentti, 9 §:n 1 momentti, 12 §:n 2 momentti, 17 §, 34 §:n 5 momentti, 40 ja 43 §, 45 §:n 1 momentin 8 kohta, 62, 63 ja 63 a §, 71 §:n 1 momentti, 72 a, 77, 77 a, 82, 82 a ja 92 §, 93 §:n 1 ja 2 momentti, 93 a, 96 e, 97 ja 100 § sekä 113 §:n 3 ja 5 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 6 § muutettuna mainitulla 30 päivänä tammikuuta 1987 annetulla lailla ja 23 päivänä joulukuuta 1987 annetulla lailla (1121/87), 7 § ensin mainitussa laissa, 8 §:n 3 momentti ja 9 §:n 1 momentti mainitussa 23 päivänä kesäkuuta 1977 annetussa laissa, 17 § muutettuna mainitulla 23 päivänä joulukuuta 1987 annetulla lailla ja 29 päivänä joulukuuta 1988 annetulla lailla (1243/88), 34 §:n 5 momentti 30 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa (1548/92), 40 § mainitussa 29 päivänä joulukuuta 1988 annetussa laissa, 43 § muutettuna 31 päivänä joulukuuta 1974 annetulla lailla (1024/74) ja mainitulla 29 päivänä joulukuuta 1988 annetulla lailla, 62 ja 63 § mainitussa 30 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa, 63 a § 9 päivänä marraskuuta 1990 annetussa laissa (957/90), 71 §:n 1 momentti mainitussa 30 päivänä tammikuuta 1987 annetussa laissa, 72 a § 26 päivänä kesäkuuta 1992 annetussa laissa (556/92), 77 § osittain muutettuna mainitulla 30 päivänä tammikuuta 1987 annetulla lailla, 77 a § mainitussa 30 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa, 82 § mainitussa 30 päivänä tammikuuta 1987 annetussa laissa, 82 a § muutettuna 12 päivänä kesäkuuta 1964 ja 28 päivänä toukokuuta 1982 annetuilla laeilla (321/64 ja 399/82), 92 § osittain muutettuna 1 päivänä marraskuuta 1991 annetulla lailla (1300/91) sekä mainituilla 23 päivänä kesäkuuta 1977 ja 30 päivänä joulukuuta 1992 annetuilla laeilla, 93 §:n 1 momentti mainitussa 30 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa ja 2 momentti mainitussa 30 päivänä tammikuuta 1987 annetussa laissa, 93 a § muutettuna mainituilla 1 päivänä marraskuuta 1991 ja 30 päivänä joulukuuta 1992 annetuilla laeilla, 96 e § muutettuna 25 päivänä helmikuuta 1983 annetulla lailla (223/83) ja mainitulla 30 päivänä joulukuuta 1992 annetulla lailla, 97 § mainitussa 26 päivänä kesäkuuta 1992 annetussa laissa, 100 § mainitussa 29 päivänä joulukuuta 1988 annetussa laissa ja 113 §:n 3 ja 5 momentti mainitussa 25 päivänä helmikuuta 1983 annetussa laissa, sekä

lisätään 39 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainituilla 31 päivänä joulukuuta 1974 ja 30 päivänä joulukuuta 1992 annetuilla laeilla, uusi 5 momentti, 46 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 15 päivänä joulukuuta 1967 ja 22 päivänä joulukuuta 1978 annetuilla laeilla (547/67 ja 1035/78), uusi 9 kohta, lakiin uusi 77 b, 80 a, 82 b, 92 a ja 93 c seuraavasti:

5 §

Maa jaetaan *veropiireihin*, joihin kuuluu yksi tai useampi kunta. Veropiirit määrää valtioneuvosto kuultuaan asianomaisia kunnanhallituksia ja lääninhallitusta.

Veropiirissä on *verotoimisto*, jonka sijainnin verohallitus määrää kuultuaan lääninhallitusta ja asianomaisia kunnanhallituksia.

Verotoimiston päällikkönä on veropiirin *verojohtaja*.

6 §

Jokaisessa veropiirissä on *verolautakunta*. Verolautakunta voi toimia jaostoihin jakautuneena.

7 §

Verolautakunnassa on puheenjohtaja, vähintään yksi varapuheenjohtaja sekä jokaisesta veropiiriin kuuluvasta kunnasta vähintään kaksi muuta jäsentä sen mukaan kuin lääninvero-

virasto asianomaisia kunnanhallituksia kuultuun määrää.

8 §

Verolautakunnan puheenjohtajana on veropiirin verojohtaja tai hänen estyneenä ollessaan lääninveroviraston määräämä muu verotoimiston virkamies.

Verolautakunta päättää, ketkä verolautakunnan jäsenistä toimivat lautakunnan varapuheenjohtajina ja kuka varapuheenjohtajista toimii 1 momentissa tarkoitetun puheenjohtajan estyneenä ollessa lautakunnan puheenjohtajana.

9 §

Verolautakunnan jäsenet valitaan noudattaen, mitä kunnallislaisissa (953/76) säädetään kunnan luottamushenkilön valitsemisesta. Eri veronmaksajaryhmien tulisi olla, mikäli mahdollista, lautakunnassa edustettuina. Lautakunnan jäseniä valittaessa noudatetaan lisäksi soveltuvien osin, mitä kunnallislaisissa säädetään yhteisistä toimielimistä.

12 §

Verolautakunnan kokouksesta on ilmoitettava paitsi lautakunnan jäsenille myös valtion- ja kunnanasiemiehelle.

17 §

Verolautakunnan jaostojen lukumäärästä, tehtäväjaosta niiden kesken ja jäsenistä päättää verolautakunta. Verolautakunnassa on kuitenkin kuntakohtainen jaosto, jos kunnanhallitus sitä asianomaisen kunnan osalta esittää. Jaostossa on aina oltava puheenjohtajana toimivan lisäksi vähintään kaksi jäsentä.

Jaostossa on puheenjohtajana verojohtaja tai hänen estyneenä ollessaan lääninveroviraston määräämä muu verotoimiston virkamies tai, jos kumpikaan näistä ei toimi jaoston puheenjohtajana, se varapuheenjohtajista, jonka verolautakunta määrää.

34 §

Jäljempänä 63 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa veroilmoitus on annettava sen veropiirin verotoimistolle, jonka

alueella elinkeinotoimintaa on harjoitettu kiinteästä toimipaikasta tai jonka alueella kiinteistö sijaitsee tai jonka alueella on sen suomalaisen yhtiön tai osuuskunnan kotipaikka, jonka osakkeiden tai osuuskunnan perusteella verovelvollinen on hallinnut kiinteistöä tai sen osaa, sekä saman momentin 2 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa Helsingin verovirastolle tai Ahvenanmaan verotoimistolle.

39 §

Valtiovarainministeriö voi erityisestä syystä pidentää edellä tässä pykälässä säädettyä veroilmoituksen antamisaikaa.

40 §

Verovelvollisen on kehotuksen saatuaan annettava veroilmoituksen lisäksi samoin velvoituksin kuin veroilmoitus ne täydentävät tiedot ja selvitykset, jotka saattavat olla tarpeen häntä verotettaessa, verotarkastusta toimitettaessa tai hänen verotustaan koskevaa muutoksenhakua käsiteltäessä. Kehotuksen antaa verojohtaja, verolautakunnan jaoston puheenjohtaja, valtion- tai kunnanasiemies, verotusasiemies, tarkastusasiemies taikka verohallituksen, lääninveroviraston tai verotoimiston asianomainen virkamies tai työntekijä.

43 §

Verovelvollisen, joka on lain mukaan kirjanpitovelvollinen tai jonka on 37 §:n 4 momentissa tarkoitettu tavoin pidettävä kirjaa tuloistaan ja menoistaan, on 40 §:ssä tarkoitetun viranomaisen kehotuksesta esitettävä Suomessa sanotun viranomaisen tai tämän määräämän asiantuntevan ja esteettömänä pidettävän henkilön tarkastettavaksi liike- ja tilikirjansa, inventaarinsa ja tase-erittelynsä liitteineen samoin kuin tositeaineisto ja kaikki muu laskentatoimeen kuuluva aineisto, sopimus- ja velkakirjat, pöytäkirjat, kirjeenvaihto, koneellisen kirjanpidon menetelmäkuvaus sekä muut talenteet, jotka saattavat olla tarpeen häntä verotettaessa, verotarkastusta toimitettaessa tai hänen verotustaan koskevaa muutoksenhakua käsiteltäessä, sekä näytettävä elinkeinotoimintaan kuuluvat varastot ja muu omaisuus. Talenteella tarkoitetaan tässä laissa kirjallista tai kuvallista esitystä (*asiakirja*) sekä sellaista tietovälinettä, jonka sisältö on luettavissa, katseltavissa, kuunneltavissa tai muuten ymmärret-

täviissä vain teknisin apuvälinein (*tekninen talenne*). Tarkastus voidaan toimeenpanna jo verovuoden aikana.

Tallenteiden tarkastus on, mikäli mahdollista, toimitettava verovelvollisen liikehuoneistossa tai hänen käyttämässään tili- tai palvelutoimistossa. Jos tarkastus toimitetaan edellä mainitussa huoneistossa tai toimistossa, verovelvollisen on asetettava tarkastajan käytettäväksi tarkoituksenmukaiset tilat sekä tarpeelliset apuneuvot ja apulaiset. Apuneuvolla tarkoitetaan tässä laissa kirjoitus- ja laskukonetta, kopiointilaitetta sekä tietokonetta tai muuta teknistä apuvälinettä, jolla tekniset tallenteet voidaan saattaa luettavaan, katseltavaan, kuunneltavaan tai muuten ymmärrettävään muotoon. Jos tarkastusta ei voida haitatta toimittaa edellä tarkoitetussa paikassa, tarkastus voidaan toimittaa lääninverovirastossa tai verotoimistossa. Verotoimiston toimesta tapahtuva tarkastus voidaan kuitenkin aina toimittaa asianomaisessa verotoimistossa. Tallenteet on esitettävä tarkastettaviksi siellä tai toimitettava sinne, missä tarkastus suoritetaan. Teknisistä tallenteista on 40 §:ssä tarkoitetun viranomaisen kehotuksesta valmistettava jäljennökset tarkastusta suorittavan henkilön käyttöön, mikäli se on tarkastuksen suorittamista varten välttämätöntä. Suoritetusta tarkastuksesta on laadittava kertomus.

45 §

Verotusta varten tulee jäljempänä mainittavien viranomaisten, henkilöiden ja yhteisöjen toimittaa veroviranomaiselle tai jäljempänä mainitulle yhteisölle tammikuun kuluessa edelliseltä kalenterivuodelta ja 2 kohdan osalta verohallituksen määräämänä ajankohtana puolivuositain seuraavat asiakirjat ja tiedot:

8) poroisännän paliskuntaan kuuluvan poronmistajan omistamien, edellisenä poronhoitovuotena laskettujen, vuotta vanhempien ja erikseen sitä nuorempien porojen luvusta.

46 §

Jäljempänä mainittavien viranomaisten, henkilöiden ja yhteisöjen tulee 40 §:ssä tarkoitetun viranomaisen kehotuksesta ilmoittaa:

9) sairausvakuutustoimiston ja työpaikkakassan tiedot niistä lääkäreiden sekä yksityisistä sairaanhoito- ja tutkimuslaitoksista annetus-

sa laissa (426/64) tarkoitettujen yksityisten laboratorio- ja röntgenlaitosten perimistä palkkioista, joista sairausvakuutustoimistolle tai työpaikkakassalle on esitetty kuitit.

62 §

Jos rajoitetusti verovelvollisen on suoritettava kunnallisveroa siitä voimassa olevien säännösten mukaan, verotettava tulo määrätään niin kuin verovelvollisen kotikunta olisi verovuoden alussa ollut Helsingin kaupunki ja vero suoritetaan valtiolle.

63 §

Verotuksen toimittaa verovelvollisen kotikunnan verotoimisto.

Rajoitetusti verovelvollisen verotuksen toimittaa:

1) se verotoimisto, jonka alueella olevassa kunnassa kiinteä toimipaikka tai kiinteä omaisuus sijaitsee tahi osakeyhtiön tai osuuskunnan kotikunta on, silloin kun verovelvollinen on Suomessa harjoittanut elinkeinotoimintaa kiinteästä toimipaikasta taikka omistanut, hallinnut tai luovuttanut täällä olevaa kiinteää omaisuutta tahi kiinteistön tai sen osan hallintaan oikeuttavia suomalaisen osakeyhtiön tai osuuskunnan osakkeita tai osuuksia, tai

2) Helsingin verovirasto, muussa kuin 1 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa, jollei tuloa ole saatu Ahvenanmaan maakunnasta, jolloin Ahvenanmaan verotoimisto toimittaa verotuksen.

Jos puolisoilla, joihin sovelletaan tuloverolain puolisoita koskevia säännöksiä, on eri kotikunta, miehen kotikunnan verotoimisto toimittaa 1 momentissa säädetystä poiketen myös vaimon verotuksen sekä määrää hänen kotikunnalleen tulevien veroäyrien määrän. Toimitetusta verotuksesta on viipymättä ilmoitettava vaimon kotikunnan verotoimistolle.

Veronoikaisu ja jälkiverotus on sen verotoimiston toimitettava, jossa vero olisi ollut määrättävä, jos verotus olisi tapahtunut oikeaan aikaan.

Verohallitus määrää verotuspaikan niissä tapauksissa, joissa verotuksen toimittamisen ei 1 ja 3 momentin mukaan voida katsoa kuuluvan millekään verotoimistolle. Lisäksi verohallitus voi verotuksen tekniseen toimittamiseen liittyvästä erityisestä syystä määrätä verotuksen valmistelutyön suoritettavaksi muussa kuin tässä pykälässä säädettyssä paikassa.

63 a §

Yhtymän kotikunnan verotoimisto vahvistaa perusteen, jonka mukaan yhtymän tulo ja varat sekä tappio ja velat jaetaan osakkaille.

71 §

Säännönmukaisen verotuksen ja jälkiverotuksen toimittaa verotoimisto, joka myös oikaisee havaitsemansa 82, 82 a ja 82 b §:ssä tarkoitettua virheeseen.

72 a §

Verolautakunta ratkaisee verotusta koskevat 92 §:ssä tarkoitettua oikaisuvaatimukset.

Verotoimisto voi kuitenkin ratkaista 91 §:n 1 momentissa tarkoitettua henkilön tekemän oikaisuvaatimuksen siltä osin kuin esitetty vaatimus hyväksytään.

77 §

Jos veroilmoituksessa tai verovelvollisen antamassa muussa tiedossa tahi asiakirjassa on vähäinen puutteellisuus tai virhe eikä verovelvollinen ole noudattanut todistettavasti lähetettyä kehoitusta sen korjaamiseen tai verovelvollinen on ilman pätevää syytä antanut veroilmoituksen tai muun säädetyn tiedon tai asiakirjan myöhässä, verovelvolliselle voidaan määrätä enintään 1 000 markan suuruinen veronkorotus.

Jos verovelvollinen on antanut veroilmoituksen tai muun säädetyn tiedon tai asiakirjan olennaisesti vaillinaisena tai virheellisenä tai antanut ne vasta todistettavasti lähetetyn kehoituksen jälkeen, verovelvolliselle voidaan määrätä enintään 5 000 markan suuruinen veronkorotus.

Jos verovelvollinen on tietensä tai törkeästi huolimattomuudesta antanut olennaisesti väärän veroilmoituksen tahi muun säädetyn tiedon tai asiakirjan taikka ei ole lainkaan antanut veroilmoitusta, lisätyn tulon osalta määrätään veronkorotukseksi 5—30 prosenttia lisäystä tulosta ja lisätyn varallisuuden osalta 0,5—1,0 prosenttia lisäystä varoista, kuitenkin vähintään 5 000 markkaa, ellei erityisistä syistä muuta johdu. Veronkorotus määrätään tämän momentin mukaan myös silloin, kun verovelvollinen on ilmoittanut tietensä tai törkeästi huolimattomuudesta tulon vääränä tulolajina.

77 a §

Veronkorotus määrätään verosta tehtävien

vähennysten ja alijäämähyvityksen vähentämisen jälkeen täysin sadoin markoin siten, että ylimenevät markat jätetään määräämättä.

Veronkorotus tilitetään veronsaajille veronkantolain 3 ja 2 a luvun mukaisesti. Jos veronkorotuksen yhteydessä ei maksuunpanna veroa tai maksua, tilitetään veronkorotus valtiolle.

77 b §

Tuloverolain 118—120 §:ssä tarkoitettua tappiota vahvistetaan säännönmukaisessa verotuksessa. Jos verovelvollinen ei ole antanut kehoitusta veroilmoitusta, tappiota ei kuitenkaan vahvisteta.

Tappion vähentämisen, jälkiverotuksen tai veronoikaisun yhteydessä tappio voidaan vahvistaa uudelleen.

80 a §

Verotuksen julkiset tiedot voidaan kunnan viranomaisten lakisääteisten tehtävien hoitamista varten luovuttaa kunnanhallitukselle, joka vastaa rekisterin käytöstä kunnassa ja henkilörekisterilain säännökset huomioon ottaen huolehtii tarpeellisten tietojen edelleen luovuttamisesta asianomaiseen tarkoitukseen.

Verotuksen julkisten tietojen luovuttamiseen sovelletaan muilta osin yleisten asiakirjan julkisuudesta annetun lain säännöksiä. Jos verotuksen julkisia tietoja luovutetaan muulle kuin asianomaiselle henkilölle tai 1 momentissa tarkoitettua viranomaiselle, tietoihin ei saa sisällyttää verovelvollisen henkilötunnusta.

82 §

Jos verovelvolliselle laskuvirheen tai siihen verrattavan erehdyksen vuoksi taikka sen johdosta, ettei asiaa ole joltakin osalta tutkittu, on, hänen sitä aiheuttamattaan, jäänyt pane-matta säädetty vero tai osa siitä, on verotus oikaistava, jollei asiaa ole valitukseen annetulla päätöksellä ratkaistu (*veronoikaisu verovelvollisen vahingoksi*).

Veronoikaisu verovelvollisen vahingoksi voidaan tehdä viimeistään kahden vuoden kulussa verotusvuoden päättymisestä.

Ennen oikaisun tekemistä verovelvolliselle on, mikäli mahdollista, varattava tilaisuus tulla kuulluksi asiassa.

82 a §

Jos verovelvolliselle on virheen johdosta pantu liikaa veroa, on verotus oikaistava, jollei

asiaa ole valitukseen annetulla päätöksellä ratkaistu (*veronoikaisu verovelvollisen hyväksi*).

Veronoikaisu verovelvollisen hyväksi voidaan tehdä viimeistään viiden vuoden kuluessa verotusvuoden päättymisestä.

82 b §

Jos maksuunpanossa on sattunut laskuvirhe tai siihen verrattava erehdys, maksuunpano on oikaistava (*maksuunpanon oikaisu*).

Maksuunpanon oikaisu verovelvollisen vahingoksi voidaan tehdä viimeistään kahden vuoden kuluessa sitä seuranneen kalenterivuoden alusta, jona maksuunpano on tapahtunut. Maksuunpanon oikaisu verovelvollisen hyväksi voidaan tehdä viimeistään viiden vuoden kuluessa verotusvuoden päättymisestä ja sanotun ajan kuluessa tehdyn oikaisuvaatimuksen perusteella myöhemminkin. Jos maksuunpanon oikaisu tehdään verovelvollisen vahingoksi, hänelle on, mikäli mahdollista, ennen oikaisun tekemistä varattava tilaisuus tulla asiassa kuulluksi.

Maksuunpanon oikaisusta on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä veronoikaisusta säädetään.

92 §

Verovelvollinen tai muu 91 §:ssä tarkoitettu muutoksenhakuun oikeutettu saa hakea muutosta verolautakunnalta kirjallisella oikaisuvaatimuksella, jollei asiaa ole valitukseen annetulla päätöksellä ratkaistu.

Oikaisuvaatimus tehdään sen veropiirin verolautakunnalle, jonka alueella toimitettua verotusta oikaisuvaatimus koskee. Oikaisuvaatimus on toimitettava 92 a §:ssä tarkoitetussa määräajassa verotoimistoon.

92 a §

Verovelvollisen ja muun 91 §:n 1 momentissa mainitun henkilön on tehtävä oikaisuvaatimus viimeistään viiden vuoden kuluessa verotusvuoden päättymisestä. Valtion- ja kunnanasiamehien ja muun 91 §:n 2 momentissa tarkoitettujen viranomaisen on tehtävä oikaisuvaatimus viimeistään kuuden kuukauden kuluessa verotusvuoden päättymisestä.

Jälkiverotusta, veronoikaisua, maksuunpanon oikaisua ja muutoksenhakuviranomaisen uudelleen toimitettavaksi palauttamaa verotusta koskevasta verotoimiston päätöksestä saadaan kuitenkin tehdä oikaisuvaatimus 1 mo-

mentissa säädetyn määräajan estämättä 60 päivän kuluessa siitä päivästä, jona muutoksenhakuun oikeutettu on saanut päätöksestä tiedon. Edellä 91 §:n 2 momentissa mainittujen viranomaisten osalta lasketaan määräaika tällöin kuitenkin päätöksen tekemisestä.

93 §

Verovelvollinen tai muu 91 §:n mukaan muutoksenhakuun oikeutettu saa hakea oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen valittamalla muutosta sen läänin lääninoikeudelta, jonka alueella on verovelvollisen kotikunta. Jos verotus on toimitettu Helsingissä sillä perusteella, että verovelvollisella ei ole Suomessa kotikuntaa, muutosta haetaan Uudenmaan lääninoikeudelta. Jos verotus 63 §:n mukaan on muutoin toimitettu muussa kuin verovelvollisen kotikunnassa, muutosta haetaan sen läänin lääninoikeudelta, jonka alueella verotus on toimitettu. Muutosta yhtymän tulon ja varallisuuden vahvistamiseen sekä niiden jakoon osakkaille haetaan sen läänin lääninoikeudelta, jonka alueella on yhtymän kotikunta, tai jos yhtymällä ei ole Suomessa kotikuntaa, Uudenmaan lääninoikeudelta. Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa verotoimistoon.

Verovelvollisen tai muun 91 §:n 1 momentin mukaan muutoksenhakuun oikeutetun valitusaika on viisi vuotta ja 91 §:n 2 momentissa mainittujen viranomaisten valitusaika kuusi kuukautta sitä seuraavan vuoden alusta lukien, jona säännönmukainen verotus on toimitettu. Oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä saadaan kuitenkin valittaa tämän määräajan estämättä 60 päivän aikana sen päivän jälkeen, jona muutoksenhakuun oikeutettu on saanut päätöksestä tiedon. Edellä 91 §:n 2 momentissa mainittujen viranomaisten valitusaika laskeaan tällöin kuitenkin päätöksen tekemisestä.

93 a §

Verotoimiston tulee varata verovelvolliselle 91 §:n 2 momentissa mainitun viranomaisen tekemästä valituksesta ja valtion- ja kunnanasiamehelle 91 §:n 1 momentissa mainitun henkilön tekemästä valituksesta tilaisuus vastineen ja tarvittaessa vastaselityksen antamiseen. Valituskirjelmä vastineineen ja vastaselityksineen sekä verotuksen perusteena olleet asiakirjat on lähetettävä viipymättä lääninoikeudelle. Asiakirjoihin on liitettävä jäljennös verolautakun-

nan oikaisuvaatimuksen johdosta antamasta päätöksestä. Asiakirjoihin on liitettävä myös verojohtajan lausunto valituksesta.

93 c §

Valitus, jonka verovelvollinen tai muu 91 §:n 1 momentissa mainittu henkilö tekee lääninoikeudelle ja joka olisi tullut osoittaa oikaisuvaatimuksena verolautakunnalle, käsitellään oikaisuvaatimuksena. Valituksen tutkimatta jättämisestä ei tällöin tehdä päätöstä.

96 e §

Jos viranomaisen on oikaisuvaatimukseen tai valitukseen antamallaan päätöksellä määrännyt jonkun verovelvolliseksi tai muuttanut verotusta koskevaa päätöstä, on muutoksen tekvän viranomaisen vahvistettava muutoksen peruste. Verotoimiston on laskettava päätöksen aiheuttamat muutokset noudattaen soveltuvin osin mitä 71 §:n 2 momentissa säädetään. Jäljennös korkeimman hallinto-oikeuden tai lääninoikeuden edellä tarkoitettua päätöksestä on lähetettävä lääninoikeudelle, verotoimistolle ja, jos päätös koskee kunnallisverotusta, kunnanhallitukselle.

Jos viranomaisen päätös koskee verotusta, joka on toimitettu 63 §:n 3 momentin nojalla, 1 momentissa tarkoitettuihin muutokset laskee sen veropiirin verotoimisto, jossa verotus mainitun säännöksen mukaan on toimitettu. Verotoimiston on viipymättä ilmoitettava muutosta koskevasta päätöksestä sille verotoimistolle, jonka alueella verovelvollisen kotikunta on verovuonna ollut.

97 §

Jos verotusta oikaistaessa tai valitusta käsiteltäessä havaitaan, että veroa ei ole määrätty oikeassa verotuspaikassa, verotoimiston, verolautakunnan, lääninoikeuden tai korkeimman hallinto-oikeuden, jolleivät ne katso voivansa ratkaista asiaa välittömästi, on siirrettävä asia sille verotoimistolle, jonka olisi pitänyt toimittaa verotus.

100 §

Jos verotus on toimitettu jonkin kunnan kohdalta olennaisesti väärin, korkein hallinto-oikeus voi kumota verotuksen kokonaisuudessaan tai tarpeellisilta osin ja määrätä verotuksen uudelleen toimitettavaksi. Tätä koskevan kirjallisen vaatimuksen tekee valtionasiamies, lääninverovirasto, kunnanasiamies tai kunnan-

hallitus taikka kunnassa verotettu. Vaatimus on toimitettava verotoimistoon 30 päivän kuluessa verotuksen päättymisestä. Verotoimiston on toimitettava se ja verotoimiston antama selvitys viipymättä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Asia on käsiteltävä korkeimmassa hallinto-oikeudessa kiireellisenä.

113 §

Jos joku on oikaisuvaatimukseen annetulla verotoimiston tai verolautakunnan päätöksellä tai muutoksenhakuviranomaisen päätöksellä määrätty verovelvolliseksi tai veroa on päätöksen perusteella korotettu, verovelvolliselle on annettava uusi verolippu ja perittävä maksamaton vero ja sille 2 momentin nojalla ehkä maksettu korko.

Muutoksenhausta 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen on soveltuvin osin voimassa mitä oikaisuvaatimuksesta säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 , kuitenkin niin, että lain 80 a § tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Lain 62 ja 63 §:ssä tarkoitettua verotuspaikkaa sekä 77 ja 77 a §:ssä tarkoitettua veronkorotusta koskevia säännöksiä sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1993 toimitettavassa verotuksessa.

Lääninoikeudelle osoitettuihin valituksiin, verolautakunnalle osoitettuihin veron oikaisuvaatimuksiin ja verotoimistolle osoitettuihin maksuunpanon oikaisua koskeviin vaatimuksiin, jotka ovat tulleet vireille ennen tämän lain voimaantuloa ja jotka ovat käsiteltävänä verotoimistossa, sovelletaan, mitä 72 a §:ssä on säädetty oikaisuvaatimuksen käsittelemisestä. Jos valituksessa tarkoitettu asia on ratkaistu veromuistutukseen tai valitukseen annetulla päätöksellä tai jos valituksessa esitetty vaatimus hylätään, verolautakunnan on kuitenkin siirrettävä asia tältä osin lääninoikeuden käsiteltäväksi.

Vuodelta 1992 toimitettavassa verotuksessa tutkijalautakunnasta ja tutkijalautakunnassa noudatettavasta menettelystä sekä muutoksenhausta myös ennen vuodelta 1992 toimitettua verotusta koskeviin tutkijalautakunnan päätöksiin on voimassa, mitä niistä on ennen tämän lain voimaantuloa säädetty. Veromuistutukset

käsittelee ennen lain voimaantuloa toimivaltainen tutkijalautakunta.

Korkeimman hallinto-oikeuden, lääninoikeuden ja tutkijalautakunnan ennen tämän lain voimaantuloa verolautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi palauttamiin asioihin sovelletaan, mitä ennen lain voimaantuloa on säädetty verolautakunnan oikeudesta toimittaa verotus.

Sen estämättä, mitä 8 §:n 4 momentissa säädetään, verolautakunnan jäsenet valitaan lain voimaantulon jälkeen ensimmäisen kerran maaliskuun 31 päivään 1994 mennessä, sen jälkeen kun lääninverovirasto on vahvistanut kunkin kunnan edustajien lukumäärän. Kunnanhallituksen on tehtävä 17 §:ssä tarkoitettu esityksensä saman ajan kuluessa.

Helsingissä 7 päivänä syyskuuta 1993

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Iiro Viinanen*

Laki

verotuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 12 päivänä joulukuuta 1958 annetun verotuslain (482/58) 12 §:n 1 momentti, 23—26 §, 45 §:n 1 momentin 9 kohta, 84 § ja 102 §,

sellaisina kuin niistä ovat 23 § osittain muutettuna 30 päivänä tammikuuta 1987 ja 5 päivänä joulukuuta 1969 annetuilla laeilla (74/87 ja 740/69), 24 § 23 päivänä kesäkuuta 1977 annetussa laissa (511/77), 26 § osittain muutettuna 1 päivänä helmikuuta 1991 annetulla lailla (189/91), 45 §:n 1 momentin 9 kohta 7 päivänä toukokuuta 1965 annetussa laissa (260/65), 84 § muutettuna 4 päivänä heinäkuuta 1963 ja 21 päivänä joulukuuta 1979 annetuilla laeilla (374/63 ja 980/79) sekä mainitulla 30 päivänä tammikuuta 1987 annetulla lailla sekä 102 § 31 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa (1023/74),

muutetaan 5—7 §, 8 §:n 1 ja 3 momentti, 9 §:n 1 momentti, 12 §:n 2 momentti, 17 §, 34 §:n 5 momentti, 40 ja 43 §, 45 §:n 1 momentin 8 kohta, 62, 63 ja 63 a §, 71 §:n 1 momentti, 72 a, 77, 77 a, 82, 82 a ja 92 §, 93 §:n 1 ja 2 momentti, 93 a, 96 e, 97 ja 100 § sekä 113 §:n 3 ja 5 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 6 § muutettuna mainitulla 30 päivänä tammikuuta 1987 annetulla lailla ja 23 päivänä joulukuuta 1987 annetulla lailla (1121/87), 7 § ensin mainitussa laissa, 8 §:n 3 momentti ja 9 §:n 1 momentti mainitussa 23 päivänä kesäkuuta 1977 annetussa laissa, 17 § muutettuna mainitulla 23 päivänä joulukuuta 1987 annetulla lailla ja 29 päivänä joulukuuta 1988 annetulla lailla (1243/88), 34 §:n 5 momentti 30 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa (1548/92), 40 § mainitussa 29 päivänä joulukuuta 1988 annetussa laissa, 43 § muutettuna 31 päivänä joulukuuta 1974 annetulla lailla (1024/74) ja mainitulla 29 päivänä joulukuuta 1988 annetulla lailla, 62 ja 63 § mainitussa 30 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa, 63 a § 9 päivänä marraskuuta 1990 annetussa laissa (957/90), 71 §:n 1 momentti mainitussa 30 päivänä tammikuuta 1987 annetussa laissa, 72 a § 26 päivänä kesäkuuta 1992 annetussa laissa (556/92), 77 § osittain muutettuna mainitulla 30 päivänä tammikuuta 1987 annetulla lailla, 77 a § mainitussa 30 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa, 82 § mainitussa 30 päivänä tammikuuta 1987 annetussa laissa, 82 a § muutettuna 12 päivänä kesäkuuta 1964 ja 28 päivänä toukokuuta 1982 annetuilla laeilla (321/64 ja 399/82), 92 § osittain muutettuna 1 päivänä marraskuuta 1991 annetulla lailla (1300/91) sekä mainituilla 23 päivänä kesäkuuta 1977 ja 30 päivänä joulukuuta 1992 annetuilla laeilla, 93 §:n 1 momentti mainitussa 30 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa ja 2 momentti mainitussa 30 päivänä tammikuuta 1987 annetussa laissa, 93 a § muutettuna mainituilla 1 päivänä marraskuuta 1991 ja 30 päivänä joulukuuta 1992 annetuilla laeilla, 96 e § muutettuna 25 päivänä helmikuuta 1983 annetulla lailla (223/83) ja mainitulla 30 päivänä joulukuuta 1992 annetulla lailla, 97 § mainitussa 26 päivänä kesäkuuta 1992 annetussa laissa, 100 § mainitussa 29 päivänä joulukuuta 1988 annetussa laissa ja 113 §:n 3 ja 5 momentti mainitussa 25 päivänä helmikuuta 1983 annetussa laissa, sekä

lisätään 39 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainituilla 31 päivänä joulukuuta 1974 ja 30 päivänä joulukuuta 1992 annetuilla laeilla, uusi 5 momentti, 46 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 15 päivänä joulukuuta 1967 ja 22 päivänä joulukuuta 1978 annetuilla laeilla (547/67 ja 1035/78), uusi 9 kohta, lakiin uusi 77 b, 80 a, 82 b, 92 a ja 93 c seuraavasti:

Voimassa oleva laki

6 §

Maa jaetaan *veropiireihin*, joihin kuuluu yksi tai useampi kunta. Veropiirit määrää valtioneuvosto kuultuaan asianomaisia kunnanhallituksia ja lääninhallitusta.

Ehdotus

5 §

Maa jaetaan *veropiireihin*, joihin kuuluu yksi tai useampi kunta. Veropiirit määrää valtioneuvosto kuultuaan asianomaisia kunnanhallituksia ja lääninhallitusta.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

Veropiirissä on *verotoimisto*, jonka sijainnin vrohallitus määrää kuultuaan lääninhallitusta ja asianomaisia kunnanhallituksia.

Verotoimiston päällikkönä on veropiirin *verojohtaja*.

5 §

Jokaisessa *kunnassa* on *verolautakunta*.

Verolautakunta voi toimia jaostoihin jakautuneena.

7 §

Verolautakunnassa on puheenjohtaja, vähintään yksi varapuheenjohtaja sekä vähintään kaksi muuta jäsentä sen mukaan kuin verohallitus kunnanhallitusta kuultuaan määrää.

8 §

Verolautakunnan puheenjohtajana on veropiirin verojohtaja.

Kunnanvaltuusto määrää, ketkä verolautakunnan jäsenistä toimivat lautakunnan varapuheenjohtajina ja kuka varapuheenjohtajista toimii puheenjohtajan estyneenä ollessa lautakunnan puheenjohtajana.

9 §

Verolautakunnan jäsenet valitaan noudattaen, mitä kunnallislaisissa (953/76) on säädetty kunnan luottamushenkilön valitsemisesta. Lautakunnan jäseniä valittaessa on lisäksi pyrittävä siihen, että eri veronmaksajaryhmät tulevat, mikäli mahdollista, lautakunnassa edustetuiksi.

12 §

Verolautakunnan on pidettävä kokouksensa kunnan alueella tahi, jos verolautakunta erityisistä syistä katsoo sen tarkoituksenmukaiseksi, läheisessä väestökeskuksessa.

Lautakunnan kokouksesta on ilmoitettava paitsi lautakunnan jäsenille myös valtion- ja kunnanasiamehelle.

Veropiirissä on *verotoimisto*, jonka sijainnin verohallitus määrää kuultuaan lääninhallitusta ja asianomaisia kunnanhallituksia.

Verotoimiston päällikkönä on veropiirin *verojohtaja*.

6 §

Jokaisessa *veropiirissä* on *verolautakunta*.

Verolautakunta voi toimia jaostoihin jakautuneena.

7 §

Verolautakunnassa on puheenjohtaja, vähintään yksi varapuheenjohtaja sekä *jokaisesta veropiiriin kuuluvasta kunnasta* vähintään kaksi muuta jäsentä sen mukaan kuin lääninverovirasto *asianomaisia* kunnanhallituksia kuultuaan määrää.

8 §

Verolautakunnan puheenjohtajana on veropiirin verojohtaja *tai hänen estyneenä ollessaan lääninveroviraston määräämä muu verotoimiston virkamies*.

Verolautakunta päättää, ketkä verolautakunnan jäsenistä toimivat lautakunnan varapuheenjohtajina ja kuka varapuheenjohtajista toimii 1 momentissa tarkoitettun puheenjohtajan estyneenä ollessa lautakunnan puheenjohtajana.

9 §

Verolautakunnan jäsenet valitaan noudattaen, mitä kunnallislaisissa (953/76) säädetään kunnan luottamushenkilön valitsemisesta. Eri veronmaksajaryhmien tulisi olla, mikäli mahdollista, lautakunnassa edustettuina. *Lautakunnan jäseniä valittaessa noudatetaan lisäksi soveltuvin osin, mitä kunnallislaisissa säädetään yhteisistä toimielimistä.*

12 §

(1 mom. kumotaan)

Verolautakunnan kokouksesta on ilmoitettava paitsi lautakunnan jäsenille myös valtion- ja kunnanasiamehelle.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 §

Verolautakunnan jaostoissa, joiden lukumäärän verohallitus määrää, on vähintään neljä jäsentä.

Jaostossa on puheenjohtajana verojohtaja tai, mikäli hän ei toimi jaoston puheenjohtajana, se varapuheenjohtajista, jonka verolautakunta määrää. Jaoston muut jäsenet määrää lautakunta.

23 §

Jokaisessa kunnassa on tutkijalautakunta.

Tutkijalautakunnassa on puheenjohtaja, jona toimii verojohtaja, riittävä määrä varapuheenjohtajia sekä vähintään kuusi muuta jäsentä sen mukaan kuin verohallitus kunnanhallitusta kuultuaan määrää.

Tutkijalautakunta voi toimia jakaantuneena vähintään kuusijäsenisiin jaostoihin, joiden lukumäärän verohallitus määrää.

24 §

Tutkijalautakunnan varapuheenjohtajat ja muut jäsenet sekä näiden varamiehet valitaan samassa järjestyksessä kuin verolautakunnan varapuheenjohtajat ja muut jäsenet sekä varamiehet. Tutkijalautakunnan jäsenistä tulee osan, kuitenkin vähemmän kuin puolet, olla verolautakuntaan kuuluvia.

Tutkijalautakunnan jaostossa on puheenjohtajana verojohtaja tai, mikäli hän ei toimi jaoston puheenjohtajana, se varapuheenjohtajista, jonka lautakunta määrää. Jaoston muut jäsenet määrää lautakunta.

25 §

Tutkijalautakunnassa valvoo verolautakunnassa toimiva valtionasiamies valtion oikeutta sekä kunnanasiamies kunnan, seurakuntien ja kansaneläkelaitoksen oikeutta.

26 §

Tutkijalautakuntaan ja sen jaostoon sekä puheenjohtajaan, varapuheenjohtajaan ja muihin jäseniin on vastaavasti sovellettava, mitä verolautakunnasta ja sen jaostosta sekä puheenjohtajasta

17 §

Verolautakunnan jaostojen lukumäärästä, tehtäväjaosta niiden kesken ja jäsenistä päättää verolautakunta. Verolautakunnassa on kuitenkin kuntakohtainen jaosto, jos kunnanhallitus sitä asianomaisen kunnan osalta esittää. Jaostossa on aina oltava puheenjohtajana toimivan lisäksi vähintään kaksi jäsentä.

Jaostossa on puheenjohtajana verojohtaja tai hänen estyneenä ollessaan lääninveroviraston määräämä muu verotoimiston virkamies tai, jos kumpikaan näistä ei toimi jaoston puheenjohtajana, se varapuheenjohtajista, jonka verolautakunta määrää.

(kumotaan)

(kumotaan)

(kumotaan)

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tajasta, varapuheenjohtajasta ja muista jäsenistä on säädetty.

Verohallinnon asianomaisella virkamiehellä on oikeus olla läsnä verotuksen valvontaa ja verotusehdotuksen selvittämistä varten tutkijalautakunnan kokouksessa ja ottaa siellä osaa keskusteluun.

34 §

Jäljempänä 63 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa veroilmoitus on annettava sen veropiirin vero toimistolle, jossa elinkeinotoimintaa on harjoitettu kiinteästä toimipaikasta tai jossa kiinteistö sijaitsee, sekä saman momentin 3 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa Helsingin verovirastolle ja 4 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa Ahvenanmaan vero toimistolle.

Jäljempänä 63 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa veroilmoitus on annettava sen veropiirin vero toimistolle, *jonka alueella* elinkeinotoimintaa on harjoitettu kiinteästä toimipaikasta *tai jonka alueella kiinteistö sijaitsee tai jonka alueella on sen suomalaisen yhtiön tai osuuskunnan kotipaikka, jonka osakkeiden tai osuuskunnan perusteella verovelvollinen on hallinnut kiinteistöä tai sen osaa*, sekä saman momentin 2 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa Helsingin verovirastolle tai Ahvenanmaan vero toimistolle.

39 §

Valtiovarainministeriö voi erityisestä syystä pidentää edellä tässä pykälässä säädettyä veroilmoituksen antamisaikaa.

40 §

Verovelvollisen on kehotuksen saatuaan annettava veroilmoituksen lisäksi samoin velvoituksin kuin veroilmoitus ne täydentävät tiedot ja selvitykset, jotka saattavat olla tarpeen häntä verotettaessa, verotarkastusta toimitettaessa tai hänen verotustaan koskevaa muutoksenhakua käsiteltäessä. Kehotuksen antaa verojohtaja, verolautakunnan jaoston puheenjohtaja, *lääninverolautakunnan tai sen jaoston puheenjohtaja taikka valtio- tai kunnanasiainmies, verotusasiainmies, tarkastusasiainmies taikka verohallituksen, lääninveroviraston tai vero toimiston asianomainen virkamies tai työ sopimussuhdeinen työntekijä.*

40 §

Verovelvollisen on kehotuksen saatuaan annettava veroilmoituksen lisäksi samoin velvoituksin kuin veroilmoitus ne täydentävät tiedot ja selvitykset, jotka saattavat olla tarpeen häntä verotettaessa, verotarkastusta toimitettaessa tai hänen verotustaan koskevaa muutoksenhakua käsiteltäessä. Kehotuksen antaa verojohtaja, verolautakunnan jaoston puheenjohtaja, valtion- tai kunnanasiainmies, verotusasiainmies, tarkastusasiainmies taikka verohallituksen, lääninveroviraston tai vero toimiston asianomainen virkamies tai työntekijä.

43 §

Verovelvollisen, joka on lain mukaan kirjanpito velvollinen tai jonka on 37 §:n 4 momentissa tarkoitettu tavoin pidettävä kirjaa tuloistaan ja menoistaan, on 40 §:ssä tarkoitetun viranomaisen kehotuksesta esitettävä Suomessa

43 §

Verovelvollisen, joka on lain mukaan kirjanpito velvollinen tai jonka on 37 §:n 4 momentissa tarkoitettu tavoin pidettävä kirjaa tuloistaan ja menoistaan, on 40 §:ssä tarkoitetun viranomaisen kehotuksesta esitettävä Suomessa

Voimassa oleva laki

sanotun viranomaisen tai tämän määräämän asiantuntevan ja esteettömänä pidettävän henkilön tarkastettavaksi liike- ja tilikirjansa, inventaarinsa ja tase-erittelynsä liitteineen samoin kuin tositemaineisto ja kaikki muu laskentatoimeen kuuluva aineisto, sopimus- ja velkakirjat, pöytäkirjat, kirjeenvaihto, koneellisen kirjanpidon menetelmäkuvaus sekä muut asiakirjat, jotka saattavat olla tarpeen häntä verottaessa, verotarkastusta toimitettaessa tai hänen verotustaan koskevaa muutoksenhakua käsiteltäessä, sekä näytettävä elinkeinotoimintaan kuuluvat varastot ja muu omaisuus. Tarkastus voidaan toimeenpanna jo verovuoden aikana.

Asiakirjain tarkastus on, mikäli mahdollista, toimitettava verovelvollisen liikehuoneistossa tai hänen käyttämässään tili- tai palvelutoimistossa. Mikäli tarkastus toimitetaan edellä mainitussa huoneistossa tai toimistossa, verovelvollisen on asetettava tarkastajan käytettäväksi tarkoituksenmukaiset tilat sekä tarpeelliset apuneuvot ja apulaiset. Jos tarkastusta ei voida haitatta toimittaa edellä tarkoitettussa paikassa, tarkastus voidaan toimittaa lääninverovirastossa tai verotoimistossa. Verotoimiston toimesta tapahtuva tarkastus voidaan kuitenkin aina toimittaa asianomaisessa verotoimistossa. Asiakirjat on esitettävä tarkastettaviksi siellä tai toimitettava sinne, missä tarkastus suoritetaan. Valokuvaamalla tai muulla vastaavalla tavalla valmistettuina jäljennöksinä säilytettävistä asiakirjoista on 40 §:ssä tarkoitettujen viranomaisen kehotuksesta valmistettava jäljennökset tarkastusta suorittavan henkilön käyttöön, mikäli se on tarkastuksen suorittamista varten välttämätöntä. Suoritetusta tarkastuksesta on laadittava kertomus.

Ehdotus

sanotun viranomaisen tai tämän määräämän asiantuntevan ja esteettömänä pidettävän henkilön tarkastettavaksi liike- ja tilikirjansa, inventaarinsa ja tase-erittelynsä liitteineen samoin kuin tositemaineisto ja kaikki muu laskentatoimeen kuuluva aineisto, sopimus- ja velkakirjat, pöytäkirjat, kirjeenvaihto, koneellisen kirjanpidon menetelmäkuvaus sekä muut *tallenteet*, jotka saattavat olla tarpeen häntä verottaessa, verotarkastusta toimitettaessa tai hänen verotustaan koskevaa muutoksenhakua käsiteltäessä, sekä näytettävä elinkeinotoimintaan kuuluvat varastot ja muu omaisuus. *Tallenteella tarkoitetaan tässä laissa kirjallista tai kuvallista esitystä (asiakirja) sekä sellaista tietovälinettä, jonka sisältö on luettavissa, katseltavissa, kuunneltavissa tai muuten ymmärrettävissä vain teknisin apuvälinein (tekninen tallenne)*. Tarkastus voidaan toimeenpanna jo verovuoden aikana.

Tallenteiden tarkastus on, mikäli mahdollista, toimitettava verovelvollisen liikehuoneistossa tai hänen käyttämässään tili- tai palvelutoimistossa. Jos tarkastus toimitetaan edellä mainitussa huoneistossa tai toimistossa, verovelvollisen on asetettava tarkastajan käytettäväksi tarkoituksenmukaiset tilat sekä tarpeelliset apuneuvot ja apulaiset. *Apuneuvolla tarkoitetaan tässä laissa kirjoitus- ja laskukonetta, kopiointilaitetta sekä tietokonetta tai muuta teknistä apuvälinettä, jolla tekniset tallenteet voidaan saattaa luettavaan, katseltavaan, kuunneltavaan tai muuten ymmärrettävään muotoon*. Jos tarkastusta ei voida haitatta toimittaa edellä tarkoitettussa paikassa, tarkastus voidaan toimittaa lääninverovirastossa tai verotoimistossa. Verotoimiston toimesta tapahtuva tarkastus voidaan kuitenkin aina toimittaa asianomaisessa verotoimistossa. *Tallenteet* on esitettävä tarkastettaviksi siellä tai toimitettava sinne, missä tarkastus suoritetaan. *Teknisistä tallenteista* on 40 §:ssä tarkoitettujen viranomaisen kehotuksesta valmistettava jäljennökset tarkastusta suorittavan henkilön käyttöön, mikäli se on tarkastuksen suorittamista varten välttämätöntä. Suoritetusta tarkastuksesta on laadittava kertomus.

45 §

Verotusta varten tulee jäljempänä mainittavien viraomaisten, henkilöiden ja yhteisöjen toimittaa veroviraomaiselle tai jäljempänä mai-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

nitulle yhteisölle tammikuun kuluessa edelliseltä kalenterivuodelta ja 2 kohdan osalta verohallituksen määräämänä ajakohtana puolivuositain seuraavat asiakirjat ja tiedot:

8) poroisännän paliskuntaan kuuluvan poronomistajan omistamien, edellisenä poronhoitovuotena laskettujen, vuotta vanhempien ja erikseen sitä nuorempien porojen luvusta;

9) sairausvakuutustoimiston ja työpaikkakassan tiedot niistä lääkäreiden sekä yksityisistä sairaanhoito- ja tutkimuslaitoksista annetussa laissa (426/64) tarkoitettujen yksityisten laboratorio- ja röntgenlaitosten perimistä palkkioista, joista sairausvakuutustoimistolle tai työpaikkakassalle on esitetty kuitit.

8) poroisännän paliskuntaan kuuluvan poronomistajan omistamien, edellisenä poronhoitovuotena laskettujen, vuotta vanhempien ja erikseen sitä nuorempien porojen luvusta.

(9 kohta kumotaan)

46 §

Jäljempänä mainittavien viranomaisten, henkilöiden ja yhteisöjen tulee 40 §:ssä tarkoitetun viranomaisen kehotuksesta ilmoittaa:

9) sairausvakuutustoimiston ja työpaikkakassan tiedot niistä lääkäreiden sekä yksityisistä sairaanhoito- ja tutkimuslaitoksista annetussa laissa (426/64) tarkoitettujen yksityisten laboratorio- ja röntgenlaitosten perimistä palkkioista, joista sairausvakuutustoimistolle tai työpaikkakassalle on esitetty kuitit.

62 §

Jos sellaisella verovelvollisella, jolla ei ole verovuoden alussa ollut 34 §:ssä tarkoitettua kotikuntaa Suomessa, on ollut täältä kunnallisverotuksessa veronalaista tuloa, verovelvollisen on suoritettava kunnallisveroa valtiolle. Täällä kiinteästä toimipaikasta harjoitetusta elinkeinotoiminnasta tai maataloudesta saadusta tulosta on kuitenkin suoritettava kunnallisveroa sille kunnalle, jossa toimintaa on harjoitettu kiinteästä toimipaikasta tai jossa kiinteistö sijaitsee.

Jos henkilön, jonka on verovelvollisuutta koskevien säännösten mukaan katsottava asuneen verovuonna Suomessa, on suoritettava tuloistaan kunnallisveroa valtiolle, määrätään kunnallisverotuksen verotettava tulo niin kuin verovelvollisen kotikuntana olisi verovuoden alussa ollut Helsingin kaupunki.

62 §

Jos rajoitetusti verovelvollisen on suoritettava kunnallisveroa siitä voimassa olevien säännösten mukaan, verotettava tulo määrätään niin kuin verovelvollisen kotikunta olisi verovuoden alussa ollut Helsingin kaupunki ja vero suoritetaan valtiolle.

Voimassa oleva laki

63 §

Verotuksen toimittaja:

1) valtion- ja kunnallisveron, yhteisön tuloveron sekä vakuutetun kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksun osalta verovelvollisen kotikunnan verolautakunta tai verotoimisto;

2) jos rajoitetusti verovelvollinen on täällä harjoittanut elinkeinotoimintaa kiinteästä toimipaikasta tai omistanut tai hallinnut kiinteää omaisuutta yhdessä kunnassa eikä hänellä ole ollut muita veronalaisia varoja Suomessa, kiinteän toimipaikan tai kiinteistön sijaintikunnan verolautakunta tai verotoimisto;

3) muussa kuin 2 kohdassa mainitussa tapauksessa silloin, kun verovelvollisella ei ole Suomessa 34 §:ssä tarkoitettua kotikuntaa, Helsingin verolautakunta tai verovirasto, jollei 4 kohdasta muuta johdu; sekä

4) silloin, kun verovelvollisella on ollut 62 §:ssä tarkoitettua tuloa Ahvenanmaan maakunnasta tai kun rajoitetusti verovelvollinen on siellä omistanut tai hallinnut kiinteää omaisuutta, mutta ei muuta veronalaista varallisuutta Suomessa, Ahvenanmaan verotoimisto tai sen kunnan verolautakunta, josta suurin osa Ahvenanmaan maakunnasta saadusta tulosta on saatu.

Jos puolisoilla, joihin sovelletaan tuloverolain puolisoita koskevia säännöksiä, on eri kotikunta, toimittaa 1 momentissa säädetystä poiketen miehen kotikunnan verolautakunta tai verotoimisto myös vaimon verotuksen sekä määrää hänen kotikunnalleen tulevien veroäyriensä määrän. Toimitetusta verotuksesta on viipymättä ilmoitettava vaimon kotikunnan verotoimistolle.

Ehdotus

63 §

Verotuksen toimittaa verovelvollisen kotikunnan verotoimisto.

Rajoitetusti verovelvollisen verotuksen toimittaa:

1) se verotoimisto, jonka alueella olevassa kunnassa kiinteä toimipaikka tai kiinteä omaisuus sijaitsee tai osakeyhtiön tai osuuskunnan kotikunta on, silloin kun verovelvollinen on Suomessa harjoittanut elinkeinotoimintaa kiinteästä toimipaikasta taikka omistanut, hallinnut tai luovuttanut täällä olevaa kiinteää omaisuutta tai kiinteistön tai sen osan hallintaan oikeuttavia suomalaisen osakeyhtiön tai osuuskunnan osakkeita tai osuuksia, tai

2) Helsingin verovirasto, muussa kuin 1 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa, jollei tuloa ole saatu Ahvenanmaan maakunnasta, jolloin Ahvenanmaan verotoimisto toimittaa verotuksen.

Jos puolisoilla, joihin sovelletaan tuloverolain puolisoita koskevia säännöksiä, on eri kotikunta, miehen kotikunnan verotoimisto toimittaa 1 momentissa säädetystä poiketen myös vaimon verotuksen sekä määrää hänen kotikunnalleen tulevien veroäyriensä määrän. Toimitetusta verotuksesta on viipymättä ilmoitettava vaimon kotikunnan verotoimistolle.

Voimassa oleva laki

Veronoikaisu ja jälkiverotus on sen *kunnan verolautakunnan* toimitettava, jossa vero olisi ollut määrättävä, jos verotus olisi tapahtunut oikeaan aikaan.

Verohallitus määrää verotuspaikan niissä tapauksissa, joissa verotuksen toimittamisen ei 1 ja 2 momentin mukaan voida katsoa kuuluvan millekään *verolautakunnalle tai* verotoimistolle. Lisäksi verohallitus voi verotuksen tekniseen toimittamiseen liittyvästä erityisestä syystä määrätä verotuksen valmistelutyön suoritettavaksi muussa kuin tässä pykälässä säädettyssä paikassa.

63 a §

Yhtymän kotikunnan *verolautakunta tai* verotoimisto vahvistaa perusteen, jonka mukaan yhtymän tulo ja varat sekä tappio ja velat jaetaan osakkaille.

71 §

Verotuksen toimittaa *verolautakunta tai*, sen mukaan kuin 72 a §:ssä säädetään, verotoimisto. Ennen asian käsittelyä verotusaineisto on valmisteltava verotoimistossa (*verovalmistelu*).

72 a §

Verotoimisto käsittelee asiat, jotka koskevat säännönmukaisessa verotuksessa:

1) ilmoitettuihin tietoihin perustuvaa verotusta;

2) laskelma-, arvio- tai harkintaverotusta, jos verovelvollisen tai yhtymän tuloihin lisättävä ja tämän vaatimista laissa säädettyistä vähennyksistä poistettava määrä sekä muu poikkeaminen veroilmoituksesta ei yhteensä ylitä asetuksessa säädettyä määrää;

3) muutosta, joka ei vaikuta veron määrään;

4) veroilmoituksen oikaisemista selvän lasku- tai kirjoitusvirheen johdosta.

Verojohtaja voi määrätä verolautakunnan käsiteltäväksi tai verolautakunta voi ottaa käsiteltäväkseen tiettyä asiaryhmää tai verovelvollista koskevan 1 momentissa tarkoitetun asian.

77 §

Veroa on määrättävä korotettavaksi (*veronkorotus*):

1) jos veroilmoituksessa tahi muussa tiedossa tai asiakirjassa on vähäinen puutteellisuus eikä

Ehdotus

Veronoikaisu ja jälkiverotus on sen *verotoimiston* toimitettava, jossa vero olisi ollut määrättävä, jos verotus olisi tapahtunut oikeaan aikaan.

Verohallitus määrää verotuspaikan niissä tapauksissa, joissa verotuksen toimittamisen ei 1 ja 3 momentin mukaan voida katsoa kuuluvan millekään verotoimistolle. Lisäksi verohallitus voi verotuksen tekniseen toimittamiseen liittyvästä erityisestä syystä määrätä verotuksen valmistelutyön suoritettavaksi muussa kuin tässä pykälässä säädettyssä paikassa.

63 a §

Yhtymän kotikunnan verotoimisto vahvistaa perusteen, jonka mukaan yhtymän tulo ja varat sekä tappio ja velat jaetaan osakkaille.

71 §

Säännönmukaisen verotuksen ja jälkiverotuksen toimittaa verotoimisto, joka myös oikaisee havaitsemansa 82, 82 a ja 82 b §:ssä tarkoitetun virheen.

72 a §

Verolautakunta ratkaisee verotusta koskevat 92 §:ssä tarkoitetut oikaisuvaatimukset.

Verotoimisto voi kuitenkin ratkaista 91 §:n 1 momentissa tarkoitetun henkilön tekemän oikaisuvaatimuksen siltä osin kuin esitetty vaatimus hyväksytään.

77 §

Jos veroilmoituksessa tai verovelvollisen antamassa muussa tiedossa tahi asiakirjassa on vähäinen puutteellisuus tai virhe eikä verovelvollinen ole noudattanut todistettavasti lähetettyä

Voimassa oleva laki

verovelvollinen ole noudattanut todistettavasti saamaansa kehotusta sen korjaamiseen, enintään 20 prosentilla;

2) jos verovelvollinen ilman pätevää syytä on laiminlyönyt veroilmoituksen tahi muun säädetyn tiedon tai asiakirjan oikeassa ajassa antamisen taikka antanut ne olennaisesti vaillinaisina, enintään 20 prosentilla ja, jos hän säädetyn kehotuksen todistettavasti saatuaankin on ilman hyväksyttävää estettä jättänyt velvollisuutensa kokonaan tai osaksi täyttämättä, vielä enintään 20 prosentilla; sekä

3) jos verovelvollinen on tietensä tai törkeästä huolimattomuudesta antanut olennaisesti väärän veroilmoituksen tahi muun säädetyn tiedon tai asiakirjan, enintään kaksinkertaiseksi.

Veronkorotus määrätään kunnallisveron osalta veroäyreinä.

Milloin 1 momentissa tarkoitettu puutteellisuus tai virheellisyys on koskenut vain tiettyä tulon tai omaisuuden osaa, on veronkorotus määrättävä vain tämän tulon ja omaisuuden osalta aiheuttamasta veron tai veroäyrien lisääntymisestä.

Ehdotus

kehotusta sen korjaamiseen tai verovelvollinen on ilman pätevää syytä antanut veroilmoituksen tai muun säädetyn tiedon tai asiakirjan myöhässä, verovelvolliselle voidaan määrätä enintään 1 000 markan suuruinen veronkorotus.

Jos verovelvollinen on antanut veroilmoituksen tai muun säädetyn tiedon tai asiakirjan olennaisesti vaillinaisena tai virheellisenä tai antanut ne vasta todistettavasti lähetetyn kehotuksen jälkeen, verovelvolliselle voidaan määrätä enintään 5 000 markan suuruinen veronkorotus.

Jos verovelvollinen on tietensä tai törkeästä huolimattomuudesta antanut olennaisesti väärän veroilmoituksen tahi muun säädetyn tiedon tai asiakirjan taikka ei ole lainkaan antanut veroilmoitusta, lisätyn tulon osalta määrätään veronkorotukseksi 5—30 prosenttia lisäystä tulosta ja lisätyn varallisuuden osalta 0,5—1,0 prosenttia lisäystä varoista, kuitenkin vähintään 5 000 markkaa, ellei erityisistä syistä muuta johdu. Veronkorotus määrätään tämän momentin mukaan myös silloin, kun verovelvollinen on ilmoittanut tietensä tai törkeästä huolimattomuudesta tulon vääränä tulolajina.

77 a §

Veronkorotus määrätään verosta tehtävien vähennysten ja alijäämähyvityksen vähentämisen jälkeen täysin sadoin markoin siten, että ylimenevät markat jätetään määräämättä.

Veronkorotus tilitetään veronsaajille veronkantolain 3 ja 2 a luvun mukaisesti. Jos veronkorotuksen yhteydessä ei maksuunpanna veroa tai maksua, tilitetään veronkorotus valtiolle.

77 a §

Tuloverolain 118—120 §:ssä tarkoitettut tapiot vahvistetaan säännönmukaisessa verotuk-

77 b §

Tuloverolain 118—120 §:ssä tarkoitettut tapiot vahvistetaan säännönmukaisessa verotuk-

Voimassa oleva laki

sessä. Jos verovelvollinen ei ole antanut kehoitusta veroilmoitusta, tappiota ei kuitenkaan vahvisteta.

Tappion vähentämisen, jälkiverotuksen tai veronoikaisun yhteydessä tappio voidaan vahvistaa uudelleen.

82 §

Jos verovelvolliselle laskuvirheen tai siihen verrattavan erehdyksen vuoksi taikka sen johdosta, että asiaa ei ole joltakin osin tutkittu, on, hänen sitä aiheuttamattaan, jäänyt panematta säädetty vero tai osa siitä tai jos verovelvolliselle on mainitusta syystä tai puutteellisesta tai virheellisestä selvityksestä johtuneen taikka muun virheen johdosta pantu liikaa veroa, on verotus oikaistava, jollei asiaa ole veromuistutukseen tai valitukseen annetulla päätöksellä ratkaistu (veronoikaisu).

Veronoikaisu verovelvollisen vahingoksi voidaan tehdä viimeistään verotuksen toimittamisvuotta seuraavien kahden vuoden kuluessa. Veronoikaisu verovelvollisen hyväksi voidaan tehdä viimeistään säännönmukaisen verotuksen toimittamisvuotta seuraavien viiden vuoden kuluessa tai myöhemminkin, jos verovelvollinen on säännönmukaisen verotuksen toimittamisvuotta seuraavien viiden vuoden kuluessa tehnyt 3 momentissa tarkoitetun kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimus jälkiverotuksesta tai muutoksenhakuviranomaisen uudelleen toimitettavaksi palauttamaa verotusta koskevasta päätöksestä saadaan kuitenkin tehdä tämän määräajan estämättä 60 päivän aikana sen päivän jälkeen, jona verovelvollinen on saanut päätöksestä tiedon. Jos veronoikaisu tehdään verovelvollisen vahingoksi,

Ehdotus

sessä. Jos verovelvollinen ei ole antanut kehoitusta veroilmoitusta, tappiota ei kuitenkaan vahvisteta.

Tappion vähentämisen, jälkiverotuksen tai veronoikaisun yhteydessä tappio voidaan vahvistaa uudelleen.

80 a §

Verotuksen julkiset tiedot voidaan kunnan viranomaisten lakisääteisten tehtävien hoitamista varten luovuttaa kunnanhallitukselle, joka vastaa rekisterin käytöstä kunnassa ja henkilörekisterilain säännökset huomioon ottaen huolehtii tarpeellisten tietojen edelleen luovuttamisesta asianomaiseen tarkoitukseen.

Verotuksen julkisten tietojen luovuttamiseen sovelletaan muilta osin yleisten asiakirjan julkisuudesta annetun lain säännöksiä. Jos verotuksen julkisia tietoja luovutetaan muulle kuin asianomaiselle henkilölle tai 1 momentissa tarkoitettulle viranomaiselle, tietoihin ei saa sisällyttää verovelvollisen henkilötunnusta.

82 §

Jos verovelvolliselle laskuvirheen tai siihen verrattavan erehdyksen vuoksi taikka sen johdosta, ettei asiaa ole joltakin osalta tutkittu, on, hänen sitä aiheuttamattaan, jäänyt panematta säädetty vero tai osa siitä, on verotus oikaistava, jollei asiaa ole valitukseen annettulapäätöksellä ratkaistu (veronoikaisu verovelvollisen vahingoksi).

Veronoikaisu verovelvollisen vahingoksi voidaan tehdä viimeistään kahden vuoden kuluessa verotusvuoden päättymisestä.

Voimassa oleva laki

hänelle on, mikäli mahdollista, ennen oikaisun tekemistä varattava tilaisuus tulla asiassa kuulluksi.

Veronoikaisu pannaan vireille verovelvollisen tai muun 91 §:n 1 momentin mukaan muutoksenhakuun oikeutetun kirjallisesta vaatimuksesta tai viranomaisen aloitteesta. Verolautakunnan on käsiteltävä verovelvollisen tai muun 91 §:n 1 momentissa tarkoitettun henkilön säännönmukaisesta verotuksesta tekemä valitus veronoikaisuna. Jos valituksessa tarkoitettun asian tutkiminen ei kuulu 1 momentin nojalla verolautakunnan toimivaltaan tai jos siinä esitetty vaatimus hylätään, verolautakunnan on siirrettävä asia tältä osin lääninoikeuden käsiteltäväksi. Pelkästään oikeudenkäyntikuluja koskevan vaatimuksen hylkäämisen vuoksi asiaa ei kuitenkaan siirretä lääninoikeuden käsiteltäväksi. Veronoikaisua koskeva asia on, mikäli mahdollista, käsiteltävä loppuun kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun oikaisuvaatimuskirjelmä tai valitus on saapunut verotoimistoon.

82 a §

Jos maksuunpanossa on sattunut laskuvirhe tai siihen verrattava erehdys, verotoimiston on oikaistava maksuunpano. Maksuunpanon oikaisu verovelvollisen vahingoksi voidaan tehdä viimeistään kahden vuoden kuluessa sitä seuranneen kalenterivuoden alusta, jona maksuunpano on tapahtunut. Maksuunpanon oikaisu verovelvollisen hyväksi voidaan tehdä viimeistään säännönmukaisen verotuksen toimittamisvuotta seuraavien viiden vuoden kuluessa tai myöhemminkin, jos verovelvollinen on säännönmukaisen verotuksen toimittamisvuotta seuraavien viiden vuoden kuluessa tehnyt kirjallisen maksuunpanon oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimus veronoikaisua, jälkiverotusta tai muutoksenhakuviranomaisen uudelleen verolautakunnan toimitettavaksi palauttamaa verotusta koskevasta maksuunpanosta saadaan kuitenkin tehdä tämän määräajan estämättä 60 päivän aikana sen päivän jälkeen, jona verovelvollinen on saanut päätöksestä tiedon. Jos maksuunpanon oikaisu tehdään verovelvollisen vahingoksi, hänelle on, mikäli mahdollista, ennen oikaisun tekemistä varattava tilaisuus tulla asiassa kuulluksi.

Ehdotus

Ennen oikaisun tekemistä verovelvolliselle on, mikäli mahdollista, varattava tilaisuus tulla kuulluksi asiassa.

82 a §

Jos verovelvolliselle on virheen johdosta pantu liikaa veroa, on verotus oikaistava, jollei asiaa ole valitukseen annetulla päätöksellä ratkaistu (veronoikaisu verovelvollisen hyväksi).

Veronoikaisu verovelvollisen hyväksi voidaan tehdä viimeistään viiden vuoden kuluessa verotusvuoden päättymisestä.

Voimassa oleva laki

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta oikaisusta sekä muutoksen hakemisesta siihen on soveltuvin osin voimassa, mitä veronoikaisusta on säädetty.

Ehdotus

82 b §

Jos maksuunpanossa on sattunut laskuvirhe tai siihen verrattava erehdys, maksuunpano on oikaistava (maksuunpanon oikaisu).

Maksuunpanon oikaisu verovelvollisen vahingoksi voidaan tehdä viimeistään kahden vuoden kuluessa sitä seuranneen kalenterivuoden alusta, jona maksuunpano on tapahtunut. Maksuunpanon oikaisu verovelvollisen hyväksi voidaan tehdä viimeistään viiden vuoden kuluessa verotusvuoden päättymisestä ja sanotun ajan kuluessa tehdyn oikaisuvaatimuksen perusteella myöhemminkin. Jos maksuunpanon oikaisu tehdään verovelvollisen vahingoksi, hänelle on, mikäli mahdollista, ennen oikaisun tekemistä varattava tilaisuus tulla asiassa kuulluksi.

Maksuunpanon oikaisusta on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä veronoikaisusta säädetään.

84 §

Milloin edellä 82 ja 83 §:ssä mainitusta syystä asianomaisena vuotena verottamatta jäänyt tulo on verotettu jonakin muuna vuotena, on verovelvollinen veronoikaisun tai jälkiverotuksen yhteydessä osoitettava saamaan takaisin se vero, mikä samasta tulosta on sanottuna muuna vuotena pantu verovelvollisen maksettavaksi.

Jos 1 momentissa tarkoitettun muun vuoden verotuksen on toimittanut toinen verolautakunta tai verotoimisto kuin se, joka veronoikaisun tai jälkiverotuksen yhteydessä osoittaa verovelvollisen saamaan veroa takaisin, tehdään tästä aiheutuva muutos maksuunpanoon siinä kunnassa, missä asianomaisen muun vuoden verotus on toimitettu.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään verosta, sovelletaan myös kansaneläkevakuutusmaksuun.

92 §

Muutosta voi verovelvollinen tai muu 91 §:n 1 momentissa tarkoitettu henkilö hakea tutkijalautakunnalle tehtävällä muistutuksella (veromuistutus)

Veromuistutus on tehtävä kirjallisesti tutkijalautakunnalle. Muistutuskirjelmä on jätettävä

(kumotaan)

92 §

Verovelvollinen tai muu 91 §:ssä tarkoitettu muutoksenhakuun oikeutettu saa hakea muutosta verolautakunnalta kirjallisella oikaisuvaatimuksella, jollei asiaa ole valitukseen annettulla päätöksellä ratkaistu.

Oikaisuvaatimus tehdään sen veropiirin verolautakunnalle, jonka alueella toimitettua verotus-

Voimassa oleva laki

asianomaisen veropiirin verotoimistoon neljän-toista päivän kuluessa siitä, kun verotus on päättynyt. Muistutuksesta tutkijalautakunnan on kuultava valtion- ja kunnanasiamiestä.

Tutkijalautakunta voi ennen asian ratkaisua kuulla muistutuksen tekijää kirjallisesti tai suullisesti lautakunnassa.

Tutkijalautakunnan päätös on lähdetettävä tiedoksi muistutuksen tekijälle.

Veromuistutusta ei saa tehdä veronoikaisu-
ta, jälkiverotuksesta eikä verotuksesta, joka on toimitettu uudelleen käsiteltäväksi palautetussa asiassa.

Ehdotus

ta oikaisuvaatimus koskee. Oikaisuvaatimus on toimitettava 92 a §:ssä tarkoitettussa määräajassa verotoimistoon.

92 a §

Verovelvollisen ja muun 91 §:n 1 momentissa mainitun henkilön on tehtävä oikaisuvaatimus viimeistään viiden vuoden kuluessa verotusvuoden päättymisestä. Valtion- ja kunnanasiamiehen ja muun 91 §:n 2 momentissa tarkoitetun viranomaisen on tehtävä oikaisuvaatimus viimeistään kuuden kuukauden kuluessa verotusvuoden päättymisestä.

Jälkiverotusta, veronoikaisua, maksuunpanon oikaisua ja muutoksenhakuviranomaisen uudelleen toimitettavaksi palauttamaa verotusta koskevasta verotoimiston päätöksestä saadaan kuitenkin tehdä oikaisuvaatimus 1 momentissa säädetyn määräajan estämättä 60 päivän kuluessa siitä päivästä, jona muutoksenhakuun oikeutettu on saanut päätöksestä tiedon. Edellä 91 §:n 2 momentissa mainittujen viranomaisten osalta lasketaan määräaika tällöin kuitenkin päätöksen tekemisestä.

93 §

Verovelvollinen tai muu 91 §:n mukaan muutoksenhakuun oikeutettu voi, *olipa veromuistutus tehty tai ei*, hakea valittamalla muutosta sen läänin lääninoikeudelta, jonka alueella verovelvollisen kotikunta on. Jos verotus on toimitettu Helsingissä sillä perusteella, että verovelvollisella ei ole Suomessa kotikuntaa, muutosta haetaan Uudenmaan lääninoikeudelta. Jos verotus 63 §:n mukaan on muutoin toimitettu muussa kuin verovelvollisen kotikunnassa, muutosta haetaan sen läänin lääninoikeudelta, jonka alueella verotus on toimitettu. Muutosta yhtymän tulon ja varallisuuden vahvistamiseen sekä niiden jakoon osakkaille haetaan sen läänin lääninoikeudelta, jonka alueella yhtymän kotikunta on, tai jos yhtymällä ei ole Suomessa

93 §

Verovelvollinen tai muu 91 §:n mukaan muutoksenhakuun oikeutettu saa hakea oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen valittamalla muutosta sen läänin lääninoikeudelta, jonka alueella on verovelvollisen kotikunta. Jos verotus on toimitettu Helsingissä sillä perusteella, että verovelvollisella ei ole Suomessa kotikuntaa, muutosta haetaan Uudenmaan lääninoikeudelta. Jos verotus 63 §:n mukaan on muutoin toimitettu muussa kuin verovelvollisen kotikunnassa, muutosta haetaan sen läänin lääninoikeudelta, jonka alueella verotus on toimitettu. Muutosta yhtymän tulon ja varallisuuden vahvistamiseen sekä niiden jakoon osakkaille haetaan sen läänin lääninoikeudelta, jonka alueella on yhtymän kotikunta, tai jos

Voimassa oleva laki

kotikuntaa, Uudenmaan lääninoikeudelta. Muutosta on haettava kirjallisesti ja valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa verotoimistoon.

Verovelvollisen tai muun 91 §:n 1 momentin mukaan muutoksenhakuun oikeutetun valitus-aika on viisi vuotta ja 91 §:n 2 momentissa mainittujen viranomaisten valitus-aika kuusi kuukautta sitä seuraavan vuoden alusta lukien, jona säännönmukainen verotus on toimitettu. Veronoikaisua, jälkiverotusta tai muutoksenhakuviranomaisen uudelleen toimitettavaksi palauttamaa verotusta koskevasta verolautakunnan päätöksestä saadaan kuitenkin valittaa tämän määräajan estämättä 60 päivänä aikana sen päivän jälkeen, jona muutoksenhakuun oikeutettu on saanut päätöksestä tiedon. Edellä 91 §:n 2 momentissa mainittujen viranomaisten valitus-aika lasketaan tällöin kuitenkin päätöksen tekemisestä.

93 a §

Verotoimiston tulee, sen jälkeen kun 91 §:n 1 momentissa mainitun henkilön tekemä valitus on käsitelty 82 tai 82 a §:ssä tarkoitetulla tavalla, varata 91 §:n 2 momentissa mainitun viranomaisen tekemästä valituksesta verovelvolliselle sekä 91 §:n 1 momentissa mainitun henkilön tekemästä valituksesta valtion- ja kunnan-asiamiehelle tilaisuus vastineen ja tarvittaessa vastaselityksen antamiseen. Valituskirjelmä vastineineen ja vastaselityksineen sekä verotuksen perusteena olleet asiakirjat on lähetettävä viipymättä lääninoikeudelle. Asiakirjoihin on liitettävä ote verolautakunnan 82 §:ssä tarkoitetun kokouksen pöytäkirjasta tai jäljennös 82 a §:ssä tarkoitetusta verotoimiston päätöksestä sekä ote tutkijalautakunnan pöytäkirjasta, jos asia on tutkijalautakunnassa käsitelty. Asiakirjoihin on liitettävä myös verojohtajan lausunto valituksesta.

Ehdotus

yhtymällä ei ole Suomessa kotikuntaa, Uudenmaan lääninoikeudelta. Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa verotoimistoon.

Verovelvollisen tai muun 91 §:n 1 momentin mukaan muutoksenhakuun oikeutetun valitus-aika on viisi vuotta ja 91 §:n 2 momentissa mainittujen viranomaisten valitus-aika kuusi kuukautta sitä seuraavan vuoden alusta lukien, jona säännönmukainen verotus on toimitettu. Oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä saadaan kuitenkin valittaa tämän määräajan estämättä 60 päivän aikana sen päivän jälkeen, jona muutoksenhakuun oikeutettu on saanut päätöksestä tiedon. Edellä 91 §:n 2 momentissa mainittujen viranomaisten valitus-aika lasketaan tällöin kuitenkin päätöksen tekemisestä.

93 a §

Verotoimiston tulee varata verovelvolliselle 91 §:n 2 momentissa mainitun viranomaisen tekemästä valituksesta ja valtion- ja kunnan-asiamiehelle 91 §:n 1 momentissa mainitun henkilön tekemästä valituksesta tilaisuus vastineen ja tarvittaessa vastaselityksen antamiseen. Valituskirjelmä vastineineen ja vastaselityksineen sekä verotuksen perusteena olleet asiakirjat on lähetettävä viipymättä lääninoikeudelle. Asiakirjoihin on liitettävä jäljennös verolautakunnan oikaisuvaatimuksen johdosta antamasta päätöksestä. Asiakirjoihin on liitettävä myös verojohtajan lausunto valituksesta.

93 c §

Valitus, jonka verovelvollinen tai muu 91 §:n 1 momentissa mainittu henkilö tekee lääninoikeudelle ja joka olisi tullut osoittaa oikaisuvaatimuksena verolautakunnalle, käsitellään oikaisuvaatimuksena. Valituksen tutkimatta jättämisestä ei tällöin tehdä päätöstä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

96 e §

Jos *muutoksenhakuviranomaisen* on määrännyt jonkun verovelvolliseksi tai muuttanut veromuistutukseen tai valitukseen antamallaan päätöksellä verolautakunnan tai alemman muutoksenhakuviranomaisen tekemää päätöstä, muutoksenhakuviranomaisen tulee vahvistaa muutoksen peruste. Verotoimiston on laskettava päätöksen aiheuttamat muutokset noudattaen soveltuvin osin, mitä 71 §:n 2 momentissa on säädetty. Jäljennös korkeimman hallinto-oikeuden tai lääninoikeuden edellä tarkoitettua päätöksestä on lähetettävä lääninoikeudelle, verotoimistolle ja, jos päätös koskee kunnallisverotusta, kunnanhallitukselle.

Jos *muutoksenhakuviranomaisen* päätös koskee verotusta, joka on toimitettu 63 §:n 2 momentin nojalla, 1 momentissa tarkoitettut muutokset laskee sen veropiirin verotoimisto, jossa verotus mainitun säännöksen mukaan on toimitettu. Verotoimiston on viipymättä ilmoitettava muutoksesta sille verotoimistolle, jonka alueella verovelvollisen kotikunta on verovuonna ollut.

Muutoksenhausta 1 momentissa tarkoitettuun verotoimiston päätökseen on voimassa, mitä 113 §:n 5 momentissa on säädetty.

97 §

Jos muistutusta tai valitusta käsiteltäessä havaitaan, että veroa ei ole määrätty oikeassa verotuspaikassa, *tutkijalautakunnan*, lääninoikeuden tai korkeimman hallinto-oikeuden, jollievät ne katso voivansa ratkaista asiaa välittömästi, on siirrettävä asia sille *verolautakunnalle* tai verotoimistolle, jonka olisi pitänyt toimittaa verotus. *Vastaavasti oikaisua käsiteltäessä verolautakunnan on siirrettävä asia sille verolautakunnalle, jonka olisi pitänyt toimittaa verotus.*

100 §

Jos verotus on toimitettu jonkin kunnan kohdalta olennaisesti väärin, korkein hallinto-oikeus voi kumota verotuksen kokonaisuudessaan tai tarpeellisilta osin ja määrätä verotuksen uudelleen toimitettavaksi. Tätä koskevan kirjallisen vaatimuksen tekee valtionasiamies, lääninverovirasto, kunnanasiamies tai kunnanhallitus taikka kunnassa verotettu. Vaatimus on toimitettava verotoimistoon 30 päivän kuluessa verotuksen päättymisestä. Verojohtajan

96 e §

Jos viranomaisen on *oikaisuvaatimukseen tai valitukseen antamallaan päätöksellä* määrännyt jonkun verovelvolliseksi tai muuttanut *verotusta* koskevaa päätöstä, on *muutoksen* tekävän viranomaisen vahvistettava muutoksen peruste. Verotoimiston on laskettava päätöksen aiheuttamat muutokset noudattaen soveltuvin osin mitä 71 §:n 2 momentissa säädetään. Jäljennös korkeimman hallinto-oikeuden tai lääninoikeuden edellä tarkoitettua päätöksestä on lähetettävä lääninoikeudelle, verotoimistolle ja, jos päätös koskee kunnallisverotusta, kunnanhallitukselle.

Jos viranomaisen päätös koskee verotusta, joka on toimitettu 63 §:n 3 momentin nojalla, 1 momentissa tarkoitettut muutokset laskee sen veropiirin verotoimisto, jossa verotus mainitun säännöksen mukaan on toimitettu. Verotoimiston on viipymättä ilmoitettava *muutosta* koskevasta päätöksestä sille verotoimistolle, jonka alueella verovelvollisen kotikunta on verovuonna ollut.

97 §

Jos *verotusta oikaistaessa* tai valitusta käsiteltäessä havaitaan, että veroa ei ole määrätty oikeassa verotuspaikassa, *verotoimiston*, *verolautakunnan*, lääninoikeuden tai korkeimman hallinto-oikeuden, jollievät ne katso voivansa ratkaista asiaa välittömästi, on siirrettävä asia sille verotoimistolle, jonka olisi pitänyt toimittaa verotus.

100 §

Jos verotus on toimitettu jonkin kunnan kohdalta olennaisesti väärin, korkein hallinto-oikeus voi kumota verotuksen kokonaisuudessaan tai tarpeellisilta osin ja määrätä verotuksen uudelleen toimitettavaksi. Tätä koskevan kirjallisen vaatimuksen tekee valtionasiamies, lääninverovirasto, kunnanasiamies tai kunnanhallitus taikka kunnassa verotettu. Vaatimus on toimitettava verotoimistoon 30 päivän kuluessa verotuksen päättymisestä. *Verotoimiston*

Voimassa oleva laki

on toimitettava se ja verolautakunnan antama selitys viipymättä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Asia on käsiteltävä korkeimmassa hallinto-oikeudessa kiireellisenä.

102 §

Asetuksella voidaan erityisten paikallisten tai muutoin poikkeuksellisten olojen johdosta pidentää muutoksenhakuaikaa verolautakunnan, tutkijalautakunnan tai lääninoikeuden päätöksestä.

113 §

Jos verotusta on muutettu tutkijalautakunnalle tehdyn muistutuksen perusteella, on verovelvolliselle annettava uusi verolippu. Jos muutoksenhakuviranomaisen päätöksellä joku on määrätty verovelvolliseksi tai veroa on päätöksen perusteella korotettu, verovelvolliselle on niin ikään annettava verolippu ja perittävä maksamaton vero ja sille 2 momentin nojalla ehkä maksettu korko.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun verotoimiston toimittamaan maksuunpanoon tai maksuunpanon oikaisemiseen verovelvollinen saa hakea muutosta 60 päivän aikana sen päivän jälkeen, jona hän on saanut päätöksestä tiedon, ja 91 §:n 2 momentissa mainittu viranomaisen 60 päivän aikana sen päivän jälkeen, jona päätös on tehty. Muutosta tutkijalautakunnan päätökseen perustuvaan maksuunpanoon ja maksuunpanon oikaisemiseen on kuitenkin haettava sinä aikana, jona tutkijalautakunnan päätöksestä on 93 §:n 2 momentin mukaan valitettava. Valituksesta on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä 93 ja 93 a §:ssä on säädetty.

Ehdotus

on toimitettava se ja verotoimiston antama selvitys viipymättä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Asia on käsiteltävä korkeimmassa hallinto-oikeudessa kiireellisenä.

(kumotaan)

Jos joku on oikaisuvaatimukseen annetulla verotoimiston tai verolautakunnan päätöksellä tai muutoksenhakuviranomaisen päätöksellä määrätty verovelvolliseksi tai veroa on päätöksen perusteella korotettu, verovelvolliselle on annettava uusi verolippu ja perittävä maksamaton vero ja sille 2 momentin nojalla ehkä maksettu korko.

Muutoksenhausta 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen on soveltuvin osin voimassa mitä oikaisuvaatimuksesta säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 , kuitenkin niin, että lain 80 a § tulee voimaan päivänä kuuta 199 ja 84 § kumotaan päivästä kuuta 199 lukien. Lain 62 ja 63 §:ssä tarkoitettua verotuspaikkaa sekä 77 ja 77 a §:ssä tarkoitettua veronkorotusta koskevia säännöksiä sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1993 toimitettavassa verotuksessa.

Lääninoikeudelle osoitettuihin valituksiin, verolautakunnalle osoitettuihin veronokaisuvaatimuksiin ja verotoimistolle osoitettuihin maksuunpanonokaisua koskeviin vaatimuksiin, jotka ovat

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

tulleet vireille ennen tämän lain voimaantuloa ja jotka ovat käsiteltävänä verotoimistossa, sovelletaan, mitä 72 a §:ssä on säädetty oikaisuvaatimuksen käsittelemisestä. Jos valituksessa tarkoitettu asia on ratkaistu veromuistutukseen tai valitukseen annetulla päätöksellä ja jos valituksessa esitetty vaatimus hylätään, verolautakunnan on kuitenkin siirrettävä asia tältä osin lääninoikeuden käsiteltäväksi.

Vuodelta 1992 toimitettavassa verotuksessa tutkijalautakunnasta ja tutkijalautakunnassa noudatettavasta menettelystä sekä muutoksenhausta ennen vuodelta 1992 toimitettua verotusta koskeviin tutkijalautakunnan päätöksiin on voimassa, mitä niistä on ennen tämän lain voimaantuloa säädetty. Veromuistutukset käsittelee ennen lain voimaantuloa toimivaltainen tutkijalautakunta.

Korkeimman hallinto-oikeuden, lääninoikeuden ja tutkijalautakunnan ennen tämän lain voimaantuloa verolautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi palauttamiin asioihin sovelletaan, mitä ennen lain voimaantuloa on säädetty verolautakunnan oikeudesta toimittaa verotus.

Sen estämättä, mitä 8 §:n 4 momentissa säädetään, verolautakunnan jäsenet valitaan lain voimaantulon jälkeen ensimmäisen kerran maaliskuun 31 päivään 1994 mennessä, sen jälkeen kun lääninverovirasto on vahvistanut kunkin kunnan edustajien lukumäärän. Kunnanhallituksen on tehtävä 17 §:ssä tarkoitettu esityksensä saman ajan kuluessa.
